

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Bc. Jana Stasková

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „*Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení*“ jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 13. května 2019

.....

Jana Stasková

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat panu Ing. Aleši Kudlákovi, PhD., za odborné vedení, trpělivost a pomoc při psaní této diplomové práce. A rovněž poděkovat celé mé milé rodině, která při mě stála a velmi mi pomohla, čehož si nesmírně vážím.

Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení

Abstrakt

Pro diplomovou práci bylo zvoleno téma „Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení.“ Každá obec by měla ve svém schváleném ročním rozpočtu, výdajové části, alokovat finanční prostředky, dle § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), k zajištění přípravy na krizové situace a účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Většina obcí však tyto finanční prostředky nevyčleňuje, popřípadě vyčleňuje, avšak v nezbytně nutné míře. Tento stav byl zjištěn studií a následně potvrzen Auditem národní bezpečnosti, který byl schválen Vládou České republiky v roce 2016.

Cílem této diplomové práce bylo ověřit, jak vybrané obce Jihočeského kraje, konkrétně na území ORP České Budějovice, plánují finanční prostředky na přípravu a řešení krizových situací dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Pro získání dat v souvislosti s položenou výzkumnou otázkou: Plánují vybrané obce Jihočeského kraje pro přípravu a řešení krizových situací finanční prostředky? Byla zvolena metoda dotazování, technika dotazníkového šetření. V rámci dotazníkového šetření byly osloveny vybrané obce Jihočeského kraje na území ORP České Budějovice o celkovém počtu 109 obcí. Získaná data byla analyzována, následně graficky znázorněna a vyhodnocena. Skrze provedené výzkumné šetření bylo zjištěno, že vybrané obce dostatečně neplánují finanční prostředky pro přípravu a řešení krizových situací. Finanční rezervu plánují pouze obce se základním rozsahem výkonu státní správy, ale pouze dle svého uvážení, nikoli s ohledem na vývoj krizových situací v obci či s ohledem na výši škod na obecním majetku nebo výjimečně. Obce s rozšířenou působností, obce s pověřeným obecním úřadem, neplánují finanční prostředky vůbec nebo minimálně.

Klíčová slova

správa; řízení; krize; rozpočet; prostředky; finance; výdaje

The economics of selected municipalities in the field of crisis management

Abstract

The topic of the thesis is “Economy of Selected Municipalities in the Field of Crisis Management“. Each municipality should allocate funds in its approved annual budget, expenditure part, according to Section 25 of Act No. 240/2000 Coll., on crisis management and on amendment to certain acts (crisis act), to ensure preparation for crisis situations and the special-purpose reserve of financial resources to deal with crisis situations and eliminate their consequences. Most municipalities, however, do not earmark, or earmark these funds, but to the extent necessary. This situation was detected by a study and subsequently confirmed by the National Security Audit, which was approved by the Government of the Czech Republic in 2016.

The aim of this thesis was to verify how selected municipalities of the South Bohemian Region, specifically in the territory of ORP České Budějovice, plan financial resources for the preparation and resolution of crisis situations according to Act No. 240/2000 Coll., on crisis management and on amendment to certain acts (crisis act).

In order to obtain data related to the research question if the selected municipalities of the South Bohemian Region are planning funds for the preparation and resolution of crisis situations was chosen a questioning method, the questionnaire technique. A total of 109 municipalities in the South Bohemian Region in the territory of ORP České Budějovice were contacted within the questionnaire survey. The obtained data were analysed, subsequently graphically displayed and evaluated. Through the research investigation, it was found that the selected municipalities do not sufficiently plan funds for the preparation and resolution of crisis situations. The financial reserve is planned only by municipalities with a basic extent of state administration, but only at their discretion, not with regard to the development of crisis situations in the municipality or with regard to the amount of damage to municipal property or exceptionally. Municipalities with extended powers, municipalities with an authorized municipal office, do not plan funds at all or at least.

Key words

administration; management; crisis; budget; resources; finance; expenditure

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická část	10
1.1 Veřejná správa a její fungování v krizových situacích, krizové řízení.....	10
1.1.2 <i>Veřejná správa a krizové situace</i>	11
1.1.3 <i>Finanční zabezpečení krizových situací</i>	15
1.1.4 <i>Etapy finančního zabezpečení krizových situací</i>	17
1.2 Obec	20
1.2.1 <i>Působnost a pravomoc obcí</i>	21
1.2.2 <i>Orgány obce</i>	23
<i>Zastupitelstvo obce</i>	23
<i>Rada obce</i>	24
<i>Starosta</i>	24
<i>Obecní úřad</i>	25
<i>Obecní policie</i>	25
1.2.3 <i>Organizace a organizační složky obce</i>	26
<i>Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí</i>	26
<i>Příspěvková organizace obce</i>	30
<i>Obchodní společnosti vlastněné obcí</i>	30
1.3 Rozpočet obce a jeho sestavení	32
1.3.1 <i>Rozpočtová skladba</i>	35
1.3.2 <i>Druhové třídění rozpočtové skladby (položky)</i>	37
1.4 Změny v rozpočtu	39
1.5 Střednědobý výhled rozpočtu	40
1.6 Finanční zabezpečení obcí	41
1.6.1 <i>Veřejné finanční prostředky</i>	41
1.6.2 <i>Peněžní fondy</i>	42
1.6.3 <i>Veřejné sbírky</i>	43
1.6.4 <i>Dary a příspěvky</i>	44
1.6.5 <i>Pojištění obce</i>	44
2 Cíl práce a výzkumná otázka	45
3 Metodika	46
4 Výsledky	47
4.1 Výsledky dotazníkového šetření	47
4.2 Porovnání vybraných výsledků dotazníkového šetření	68

5 Diskuze	70
6 Závěr	78
7 Seznam literatury	79
8 Seznam obrázků	86
9 Seznam tabulek	88
10 Seznam příloh	89

Úvod

Různé směry ekonomické teorie a teorie veřejných financí zdůvodňují potřebu minimalizace státních zásahů do ekonomiky, do fungování trhu. Zabýváme-li se otázkou státních zásahů do ekonomiky, na tato opatření jsou vynakládány nemalé finanční prostředky. Zabezpečit potřebné finanční prostředky a zajistit efektivnost jejich použití, je úkolem veřejných financí. Veřejné finance se tak stávají jedním z nástrojů veřejné politiky, nástrojem hospodářské politiky státu, jejíž součástí se v posledních letech stala i stabilizační politika, využívající právě i nástroje veřejných rozpočtů. I přesto je zřejmé, že za období pěti let má státní ekonomika vysoké tempo růstu, což se pozitivně odráží v procesu vybírání přímých a nepřímých daní, čerpání dotačních prostředků z fondů Evropské unie, dochází ve většině případů k omezování konkrétních výdajových položek v rámci jednotlivých rozpočtů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ukládá ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům ve svých kapitolách rozpočtu, krajům a obcím ve svém rozpočtu, povinnost vyčleňovat určitý objem finančních prostředků k zajištění přípravy na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků na příslušný kalendářní rok. Při sestavování jakéhokoli rozpočtu (státního, krajského, obecního) se odpovědní politici a ekonomové snaží co nejvíce omezit výdajovou část svých rozpočtů. Z pohledu většiny obcí je oblast ochrany obyvatelstva a krizového řízení dlouhodobě podhodnocovaná, není jí věnováno tolik pozornosti, jak by si právem zasloužila. Snahou každé obce by mělo být plnohodnotně zajistit služby, práce, materiál a jiné aktivity pro své občany v době krizové situace nebo mimořádné události, aby se předešlo ohrožení obyvatel na jejich životech, majetku a majetku obce. Pro řešení krizových situací a jejich následků je nutné disponovat vyčleněnými finančními prostředky pro daný rozpočtový rok. Tyto prostředky jsou však samotnými obcemi vyčleňovány ve velmi malé míře nebo vůbec. Je potřeba zmínit, že obce jsou v rozpočtování finančních prostředků na zabezpečení a řešení krizových situací nejednotné.

K výběru tohoto tématu mne přivedla ta skutečnost, že již několik let působím na pozici úředníka územně samosprávného celku a tato problematika je mi velmi blízká, neboť sestavování a práce s rozpočtem obce, přípravy, realizace oprav a investic do obnovy majetku obce, administrace žádostí o dotace z různých dotačních programů jsou hlavní náplní a posláním odboru, na kterém pracuji. V neposlední řadě i v naší obci se již

v minulosti vyskytla určitá rizika a hrozby, kterým je potřeba předcházet a především být na ně připraven. Zároveň tato problematika úzce souvisí s krizovým řízením.

1 Teoretická část

V úvodu teoretické části jsou uvedeny obecné informace týkající se veřejné správy – státní správy a samosprávy, fungování a finanční zabezpečení obcí v krizových situacích, proces tvorby rozpočtu obce.

1.1 Veřejná správa a její fungování v krizových situacích, krizové řízení

Veřejná správa představuje významný prvek pro řešení otázek bezpečnosti každého a daného státu. Při řešení krizových situací orgány státní správy a samosprávy musí adekvátním způsobem bezodkladně reagovat. Z tohoto důvodu jsou na úrovni veřejné správy zřizovány zvláštní orgány v podobě bezpečnostních rad a krizových štábů (Urban a Bakoš, 2009).

Krizovým řízením se rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo s ochranou kritické infrastruktury (Terminologický slovník, 2016, s. 34).

System krizového řízení je nutno chápat ve smyslu zvládnání mimořádných událostí (krizových situací), z kterých plynou určitá rizika. Z této zákonné definice vyplývá skutečnost a povinnost snižovat důsledky budoucích dopadů s tím, že zabezpečujeme určitou připravenost a dovednost vyčleněných osob, materiálu a techniky, monitorovací systém a také reálnost plánů (havarijní, krizový apod.) (Horák et al., 2011).

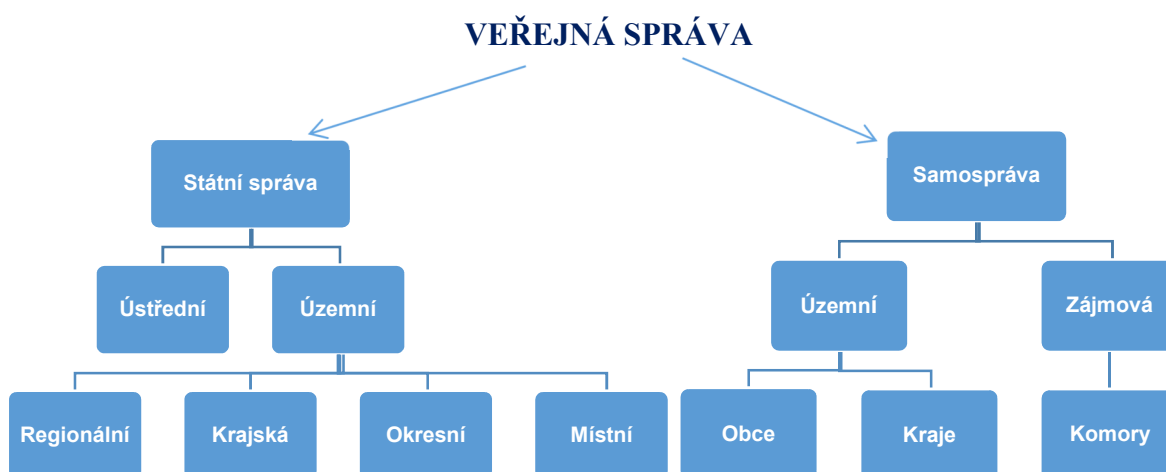
Orgány krizového řízení jsou: vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), orgány obce.

Koordinačním orgánem podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (krizový zákon) v přípravě na krizové stavy, je ministerstvo vnitra.

1.1.2 Veřejná správa a krizové situace

Veřejná správa je v širším pojetí vymezena jako správa (řízení) věcí veřejných, nebo věcí, které mají svojí povahou tyto vlastnosti, charakter nebo funkce. Někdy je v materiálním smyslu pojmem veřejná správa označován souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni a zároveň poskytováním veřejných služeb pro obyvatelstvo. Ve formálním smyslu je činností organizačních jednotek a osob, jimiž jsou buďto správní úřady jakožto přímí nositelé veřejné správy, nebo úřední osoby vykonávající správní povahy. Veřejnou správu lze rozdělit na státní správu a územní samosprávu (viz obrázek 1), případně zájmovou samosprávu, která poskytuje tzv. veřejné služby. V poslední době je zdůrazňováno právo na samosprávu jako základní právo. Toto právo se vztahuje zejména k místním a nikoliv k zájmovým skupinám (Urban a Bakoš, 2009).

Veřejnou správu dělíme na státní správu a samosprávu. Základní rozdělení veřejné správy vychází z ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Státní správu tvoří orgány státní správy, které jsou nositelem veřejné moci a které mají příslušné rozhodovací a zákonodárné pravomoci, a naplňují tak funkce státu ve výkonu státní správy. V této souvislosti je potřebné zmínit ústřední orgány státní správy a územně dekoncentrované orgány státní správy. Ústřední orgány státní správy tvoří v České republice vláda a v jednotlivých oblastech ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy. Lze tedy rozlišit ústřední orgány státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády nebo dalšími ústředními orgány státní správy, v jejichž čele není člen vlády (Urban a Bakoš, 2009).

Obrázek 1 Schéma veřejné správy

Zdroj: vlastní

Dle současně platného kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších novel se jedná o tyto ústřední orgány:

V jejichž čele je člen vlády: Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí.

Další ústřední orgány státní správy: Český statistický úřad, Český úřad zeměměřičský a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, Úřad vlády České republiky, Český telekomunikační úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Pro přípravu a řešení krizových situací plní klíčovou a nejdůležitější roli ministerstvo vnitra (zajišťuje koordinaci a průběžnou kontrolu), obrany, dopravy, zemědělství, zdravotnictví, pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu. Z dalších ústředních orgánů státní správy se velmi významně jedná o Správu státních hmotných rezerv a Státní úřad pro jadernou bezpečnost (Urban a Bakoš, 2009).

Základním právním předpisem je Ústava České republiky a některé ústavní zákony, jako například ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který pojednává o bezpečnosti republiky a vyhlášení krizových stavů. Poněvadž legislativa věnující se ochraně obyvatelstva je velmi složitá, je zapotřebí zmínit alespoň některé základní zákony a základní právní předpisy, které s problematikou krizového řízení úzce souvisejí, ba dokonce z této legislativy vycházejí.

Základní právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů;

- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon o státním rozpočtu České republiky na příslušný rok;
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Příslušné činnosti pracovníků státní správy na úseku krizového řízení upravují zejména tzv. krizové zákony. Ústřední orgány státní správy k zajištění připravenosti a na řešení krizových situací v oboru své působnosti zabezpečují podle zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen krizový zákon), následující činnosti:

- a) zřizují pracoviště krizového řízení,
- b) zpracovávají plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací, tento krizový plán schvaluje ministr nebo vedoucí správního úřadu,
- c) zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k řešení krizových situací, jehož složení a úkoly určí ministr nebo vedoucí správního úřadu,
- d) zajišťují na základě vyžádání jiného správního úřadu provedení odborných prací vyplývajících z jejich působnosti,
- e) poskytují na požádání podklady ministerstvům, krajským úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností,
- f) vyžadují prostřednictvím Ministerstva vnitra potřebné podklady od krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností,
- g) stanovují podřízeným územním správním úřadům povinnost poskytovat na vyžádání podklady pro zpracování krizových plánů krajů.

Dále dle krizového zákona vedou ústřední orgány státní správy přehled možných zdrojů a rizik, provádějí analýzy ohrožení, v preventivním řízení odstraňují nedostatky,

kteře by mohly vést ke vzniku mimořádné události nebo krizové situace. Rovněž rozhodují o činnostech k řešení krizových situací, organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro přežití obyvatelstva a k zajištění funkčnosti veřejné správy. V rámci své činnosti vytvářejí podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným subjektům (např. veřejné správy, podnikatelským subjektům, fyzickým a právnickým osobám apod.) (Urban a Bakoš, 2009).

Dle zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mají ústřední správní úřady, tj. především ministerstva, ale i jiné správní úřady, které do této oblasti spadají, v okruhu své působnosti následující povinnosti:

- a) vypracovávat koncepci hospodářských opatření pro krizové stavy,
- b) zpracovávat plán nezbytných dodávek,
- c) uplatňovat požadavky na vytvoření státních hmotných rezerv u Správy státních hmotných rezerv,
- d) kontrolovat a poskytovat informace při přípravě hospodářských opatření pro krizové stavy u právnických a fyzických osob zapojených do systému,
- e) odpovídat za přípravu činností umožňující regulaci (Urban a Bakoš, 2009).

Významnou roli v oblasti krizového řízení a přípravě, řešení krizových situací, hraje ministerstvo vnitra a to při zajišťování vztahů a součinnosti s orgány územní samosprávy podle krizového zákona č. 240/2000 Sb. Ministerstvo vnitra koordinuje přípravu na krizové stavy a jejich řešení tím, že sjednocuje postupy všech ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických a fyzických osob podnikajících a provádí kontrolu krizových plánů ostatních ministerstev a ve spolupráci s příslušným ministerstvem i kontrolu krizových plánů krajů. Ministerstvo je rovněž orgánem, který řeší rozpory v klíčové oblasti krizového řízení (Urban a Bakoš, 2009).

Ministerstvo vnitra je hlavním koordinačním orgánem v segmentu krizového řízení v České republice, je hlavním garantem problematiky vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Policie ČR a zejména Hasičský záchranný sbor jako součásti Integrovaného záchranného systému vykonávají nejdůležitější funkce, při řešení vzniklých krizových situacích, kdy plní úkoly níže v uvedených oblastech, to především dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:

- a) přípravy na mimořádné události, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva,
- b) zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci v zahraničí, kdy humanitární pomoci se rozumí, pro účely tohoto zákona, opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, v jejímž rámci se využívají lidské a materiální zdroje.

1.1.3 Finanční zabezpečení krizových situací

Základním nástrojem financování krizového řízení na jednotlivých stupních veřejné správy České republiky jsou veřejné rozpočty, které se vertikálně člení na státní rozpočet a rozpočty územních samosprávných celků (krajů a obcí). Horizontální členění představuje autonomní rozpočty subjektu mimorozpočtového (fondového) financování (Rektořík a Šelešovský, 2004).

V současné době je často diskutován problém finančních vztahů v rámci veřejného sektoru, a to zejména otázka příjmových a výdajových kompetencí různých úrovní veřejné správy s cílem zvýšení samostatnosti, soběstačnosti a alokační efektivity s možným přizpůsobením se místním poměrům (Janoušková a Sobotovičová, 2019).

V souladu s § 25 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), vyčleňují obce za účelem finančního zabezpečení běžného rozpočtového roku podle zvláštních právních předpisů, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, objem finančních prostředků: potřebných k zajištění přípravy na krizové situace včetně prevence, jako účelovou rezervu na řešení krizových situací, na odstraňování následků krizových situací. Podkladem pro plánování finančního zabezpečení územního samosprávného celku (rozpočtu obce) je přehled možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení zpracované příslušným hasičským záchranným sborem kraje (Malachová at al., 2017).

Nově, při tvorbě výdajové části rozpočtu, od 1. 1. 2019 je potřeba neopomenout povinnost tvorby rezervy na § 5213 Krizová opatření, výdajová položka 5903 Rezerva na krizová opatření, alokace finančních prostředků k zabezpečení řešení krizových situací.

Obcemi je tato povinnost daná zákonem a především při sestavování rozpočtu obce na příslušný kalendářní rok velmi často opomíjena, podceňována a rovněž je k ní přístupováno nesystémově. Především ochrana obyvatelstva, zdraví a majetku za krizových situací by měla být jedním z prioritních cílů obce.

Na základě všech dostupných poznatků a dokumentů v oblasti bezpečnosti ČR, byly v souladu s ustanovením § 15 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení krizového zákona, kterým příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad stanoví pro řešení konkrétního druhu krizové situace doporučené typové postupy, zásady a opatření. Z tohoto nařízení vyplynulo vypracování typových plánů pro řešení konkrétních druhů hrozících krizových situací příslušnými ústředními orgány státní správy, které jsou uvedeny v tabulce 1:

Tabulka 1 Přehled typových krizových situací

poř.č.	TYPOVÁ KRIZOVÁ SITUACE
1	Dlouhodobé sucho
2	Extrémně vysoké teploty
3	Přívalová povodeň
4	Vydatné srážky
5	Extrémní vítr
6	Povodeň
7	Epidemie - hromadné nákazy osob
8	Epifytie - hromadné nákazy polních kultur
9	Epizootie – hromadné nákazy zvířat
10	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu
11	Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací
12	Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury
13	Zvláštní povodeň
14	Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení
15	Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
16	Narušení dodávek plynu velkého rozsahu
17	Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu
18	Radiační havárie
19	Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu
20	Migrační vlny velkého rozsahu
21	Narušování zákonnosti velkého rozsahu (vč. terorismu)
22	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu

Zdroj: Metodika ke zpracování typových plánů, 2017

Obec v rámci svého řídicího systému by měla eliminovat rizika plynoucí ze specifík a charakteristiky svého spravovaného územního obvodu. Jedním z rozhodujících nástrojů, kterým lze účinně ovlivňovat řešení krizových situací, tj. i vlastní ochranu obyvatelstva, je právě rozpočet obce. Pro příklad se nabízí uvést některá krizová opatření, která jsou řešena v návaznosti na výši finančních prostředků, kterými jsou: evakuace osob a majetku z vymezeného území, provádění staveb a stavebních prací za účelem zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího z krizové situace, přednostní zásobování dětských, zdravotnických nebo sociálních zařízení; nouzové zásobování vodou a potravinami, dodávání výrobků, prací a služeb k řešení krizových situací, skladování materiálních prostředků ve svých prostorách, opatření k ochraně státních hranic, opatření k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti atd. (Urban, Kudlák, 2017).

1.1.4 Etapy finančního zabezpečení krizových situací

Krizová situace je mimořádná událost, při níž dochází ke škodlivému působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují na životě, zdraví, majetku nebo životní prostředí, dochází k narušení kritické infrastruktury nebo jinému nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Krizové situace vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Finanční zabezpečení krizových opatření lze rozdělit do následujících etap: *prevence, příprava, řešení a obnova*. Tokakis (2019) uvádí, že každý vedoucí týmu krizového řízení nebo členů musí být schopen činit správná rozhodnutí, kam spadá interní i externí komunikace jednotlivých členů. Tyto krizové situace jsou prediktory tří fází krizového řízení (před krizí, při krizi a po krizi) ve veřejné správě.

V rámci *prevence* obec přistupuje k těmto opatřením, např.: úpravy územních a regulačních plánů, omezování rizika povodní – hlásná a předpovědní služba, výstražné systému, digitální povodňové plány, budování retenčních nádrží, úpravy koryt vodních toků, výstavby poldrů, modernizace, opravy, rekonstrukce požárních zbrojnic, zajištění akceschopnosti jednotek požárních ochrany obcí k zásahu, cvičení, odborná příprava, školení, praktické nácviky, zodpovědné sestavení rozpočtu obce na příslušný kalendářní rok, pojištění majetku obce, získávání finančních prostředků (např. dotace, dary apod.). Do oblasti *přípravy* lze zahrnout: činnost orgánů a složek při zabezpečování úkolů civilní ochrany související s výstavbou a přípravou personálu zařízení civilní ochrany

bez právní subjektivity, přípravě obyvatelstva, pořízení, výstavba, provoz a údržba a oprava prvků jednotného systému varování a vyrozumění, evakuace obyvatelstva (smlouvy, dokumentace apod.), náhradní a nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou, potravinami, hygienickými prostředky, další nezbytné prostředky k přežití obyvatelstva, zřízení fondů (např. povodňový, krizový apod.).

V etapě *řešení* průběhu krizové situace starosta obce organizuje, zabezpečuje a zajišťuje mnoho činností, které mu jsou svěřeny různými právními předpisy. Je zcela zřejmé, že všechny budou více či méně spojené s výdajem finančních prostředků rozpočtu obce, a to i těch, které získá např. ze státního rozpočtu. Aby do budoucna předešel odebrání dotace příslušným ústředním orgánem státní správy nebo čelil trestnímu stíhání, měl by dle krizového zákona: zřídit nebo aktivovat řídicí tým (krizový štáb, povodňová komise), který bude řešit krizovou situaci, v prvním zápisu ze zasedání řídicího týmu zaznamenat, kdo je pověřen provádět objednávání služeb, prací, pořizování nákupu potřebného materiálu pro řešení a odstraňování následků krizové situace, zaznamenat, která určená osoba zapisuje, provádí kontrolu náležitostí účetních dokladů ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a zákona č. 320/2001 Sb., finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zaúčtuje, opatří likvidačním dokladem a proplatí faktury za úkony, které bezprostředně souvisejí s vynaložením finančních prostředků při řešení krizových situací, realizovat příslušná opatření podle rozsahu a charakteru krizové situace, řešit dopady krizové situace na infrastrukturu místního významu, získávat (prokazatelně) zdroje potřebné k řešení krizové situace, zajistit zřízení veřejné sbírky a oficiálně zveřejnit, jakou formou se bude provádět (číslo zvláštního bankovního účtu, pokladnička, pronájem linky, např. formou DMS apod.), zajistit osoby, prostory a manipulační techniku pro příjem, evidenci, uskladnění a distribuci humanitární pomoci, přijímá opatření na ochranu obyvatel, případnou evakuaci, zajistit nouzové přežití obyvatelstva (náhradní a nouzové ubytování, stravování), spolupracovat s velitelem zásahu, využívat sil a prostředků, které jsou ve vlastnictví obce (osobní a požární vozidla, další speciální technika a nářadí v držení či správě obecní policie, jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, komunální služby, zařízení civilní ochrany apod.) (Kudlák, 2017), využívat sil a prostředků, které jsou řízeny či zřízeny obcí (zařízení civilní ochrany, obecní policie, jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, komunální služba, tj. městské či technické služby, příspěvková organizace, která poskytuje pečovatelské služby apod.) (Kudlák, 2016), průběžně řešit finanční

zajištění či krytí objednaných služeb, prací, nákupu apod., tzv. zajištění prvotních nákladů k provedení záchranných a likvidačních prací, zajištění či krytí objednaných služeb, prací, nákupu apod. vést ve speciálně vytvořené tabulce a mít ji připravenou pro případnou potřebu krajského úřadu nebo příslušný ústřední orgán státní správy. (Pomůcka pro starosty obcí Jihočeského kraje, 2014), každou proplacenou fakturu, která byla prokazatelně vystavena na řešení krizové situace, vést odděleně v účetní evidenci např. dle jednotlivých akcí, včetně objednávky a bankovního výpisu o úhradě, prostředky poskytnuté z dotace vést odděleně v účetní evidenci dle jednotlivých účelových znaků, uchovávat doklady v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Po ukončení vyhlášením jedním ze stavů (stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu) je ve fázi *obnovy* postiženého území obce a odstraňování následků krizové situace, zajišťuje starosta obce nebo obecní úřad: bez jakýchkoliv odkladů zahájit inventarizaci škod na majetku (provádí fotografickou a video dokumentaci pro plnění pojistných událostí) způsobených krizovou situací a v případě, že se jedná o živelní pohromu s vyhlášeným krizovým stavem, uplatňuje se zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1993 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území), ve znění pozdějších předpisů; reálně vyhodnotit škody na obecním majetku (znalecké posudky, obvykle zajišťuje obec s pověřeným obecním úřadem), připravit poklady do Přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou stanovenou zákonem č. 12/2002 Sb. a vyhláškou č. 186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu, ve znění pozdějších předpisů; spolupracovat s osobou, kterou za tím účelem pověřil Jihočeský kraj a umožní jí vstupovat na pozemky a do objektů nacházejících se na území postiženém mimořádnou událostí, může požádat Ministerstvo pro místní rozvoj ČR o poskytnutí státní pomoci pro živelní nebo jiné pohromě ve formě dotace, např. v oblasti bydlení, na obnovu majetku ve vlastnictví obcí a krajů po živelní pohromě, může požádat Ministerstvo dopravy ČR o poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu kapitoly 327 ke krytí škod způsobených

povodněmi na obecním majetku, může požádat Ministerstvo životního prostředí ČR v rámci Programu na pomoc po povodních finanční prostředky na obnovu krajiny, výměnu kotlů u fyzických osob a tzv. rychlou pomoc pro obce zasažené povodněmi, může požádat Ministerstvo vnitra ČR o poskytnutí finančních prostředků na základě Manuálu k financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, kontaktovat pojišťovnu (pojišťovny), která pojišťuje majetek obce, zpracovat harmonogram obnovy postiženého území a stanoví priority, organizovat provádění sanačních a asanačních prací, řešit sociální dopady dané situace (osoby, které se ocitly v důsledku krizové situace bez přístřeší apod.), v případě potřeby, tak jako v době řešení krizové situace, zabezpečovat nouzové přežití obyvatelstva, které se v důsledku situace nemůže vrátit do svých domovů, jestliže se jedná o mimořádnou událost způsobenou havárií a byl vyhlášen krizový stav, požadovat na základě objektivní odpovědnosti od původce havárie úhradu nákladů vynaložených na provedení likvidačních prací a úhradu využitě věcné nebo osobní pomoci, zajišťovat finanční krytí na obnovu postiženého území (získávání finančních prostředků z různých zdrojů), proplácet faktury za vykonání a poskytnutí pracovní povinnosti, pracovní výpomoci, popř. dobrovolné pomoci a dodání věcné pomoci, organizovat a zajišťovat postupný návrat k běžnému životu (Pomůcka pro starosty obcí Jihočeského kraje, 2014).

1.2 Obec

Obec je dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Obce jako územní veřejnoprávní korporace nebyly zřízeny jako obchodní korporace primárně za účelem tvorby zisku, ale představují společenství osob žijících na určitém území, která mají při své činnosti, v mezích svých možností, dbát o rozvoj tohoto území a potřeby svých občanů, což pramení ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Obce jsou tou nejzákladnější složkou územní samosprávy a současně platnou legislativou koncipovány jako základní územní samosprávná společenství občanů, s povahou veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese vlastní odpovědnost, která z těchto vztahů

vyplývá (Průcha, 2004). Zajišťování místních záležitostí v zájmu obce a občanů obce tvoří základ samostatné působnosti obcí, který vyplývá ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Dle rozsahu výkonu státní správy členíme obce:

Obecní úřad obce s rozšířenou působností – obce III. typu (ORP) vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb.) a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů (podle § 64 zákona č. 128/2000 Sb.) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Rozšířená působnost je věcně vymezena v zákoně o obcích č. 128/2000 Sb. Dále může být vymezena ve speciální legislativě, která upravuje např. vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění, vodoprávní řízení apod. (Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy, 2017).

Pověřený obecní úřad – obce II. typu (POÚ) vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb.) vykonává další činnosti ve svěřeném rozsahu a to přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční, stavební úřad, přestupková komise. (Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy, 2017).

Obec se základním rozsahem výkonu státní správy je základním územním samosprávným uspořádáním občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen katastrální hranicí území obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, pokud tak stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být omezen pouze zákonem. Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou (Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy, 2017).

1.2.1 Působnost a pravomoc obcí

Obce jsou při výkonu místní správy oprávněny k plnění úkolů, které jsou vymezeny v rámci tzv. působnosti obce. V obecné rovině se působností obce rozumí právně vymezený okruh společenských vztahů občanů, předmět, obsah a rozsah činností,

v nichž obec realizuje svoji pravomoc. Pravomoc obce je vyložena jako souhrn oprávnění, jimiž je obec vybavena, a právních povinností, jež jsou obci uloženy zákonem a právními předpisy a to pro potřeby plnění úkolů obce. (Průcha, 2004).

Podle současné platné právní úpravy rozlišujeme působnost dvojího druhu, a to tzv. působnost samostatnou a dále tzv. působnost přenesenou. U samostatné působnosti hovoříme o standardní obecní samosprávě či výkonu samosprávné působnosti obce, v jejímž rámci obec spravuje svoje činnosti a povinnosti samostatně, přičemž je vázána zákony a obecně závaznými právními předpisy, vydanými ústředními orgány k jejich provedení (Průcha, 2004).

Jako subjekt veřejné správy může obec realizovat veřejnou správu v rámci své samostatné působnosti, která je daná zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. V rámci této své činnosti může např. vydávat obecně závazné vyhlášky, pro zajištění místních záležitostí veřejného pořádku zřizovat obecní policii, vykonává územní samosprávu ve školství, např. ve formě zřizování a rušení škol a školských zařízení, jako své příspěvkové organizace (Kopecký et al., 2015).

U přenesené působnosti obce se jedná o výkon státní správy, avšak o takový výkon, který stát nerealizuje přímo, tedy svými orgány, nýbrž nepřímo a to prostřednictvím obcí a jejich orgánů. Při výkonu přenesené působnosti se obec řídí usneseními vlády a platnými směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Přenesená působnost zahrnuje státní správu, u které stát sice vychází z toho, že patří jemu, ale jejíž bezprostřední výkon považuje za vhodné svěřit obcím jako představitelům samosprávy (Průcha, 2004).

Pokud jde o pravomoc obcí, je třeba především poukázat na jejich oprávnění vydávat pro své územní obvody a k plnění svých úkolů právní předpisy, vyhlášky a nařízení obce. Předpisy přijímané v samostatné působnosti nazýváme obecně závazné vyhlášky, a přísluší je přijímat a schvalovat zastupitelstvu obce. Předpisy přijímané v přenesené působnosti se nazývají nařízení, a přísluší je přijímat a schvalovat radě obce (Průcha, 2004).

Další neopomenutelné, hlavní a významné úkoly u obcí v oblasti krizového řízení, plní tzv. orgány krizového řízení, kterými jsou starosta obce a obecní úřad, resp. starosta obce s rozšířenou působností a obecní úřad obce s rozšířenou působností (Kudlák, 2015).

Nezanedbatelnou roli pro tyto orgány má zařízení civilní ochrany, především vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů obyvatelstva, obecní policie, jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen JSDHO), komunální služba, příspěvková organizace obce, která zabezpečuje pečovatelské služby nebo příspěvková organizace v oblasti vzdělávání apod.

1.2.2 Orgány obce

Samostatnou i přenesenou působnost obce, realizují, s výjimkou případů samostatné působnosti, která je řešena místním referendem, orgány obce. Nejvyšším samosprávným orgánem a zastupitelským orgánem obce je zastupitelstvo obce, od něhož je dále odvozováno postavení dalších orgánů obce, kterými jsou rada obce (pokud je volena), starosta a obecní úřad (Průcha, 2004).

Komise, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti, je rovněž orgánem obce. Má se za to, že komise jsou společně se zvolenými výbory „pouze“ iniciativními a poradními orgány orgánů obce. Komise zřizuje rada obce, výbor zastupitelstvo. Orgánem obce je též obecní či městská policie. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, definuje také zvláštní orgány obce pro speciální výkon státní správy (Hlavní orgány obce a jejich povinnosti, 2015).

Orgány obce jako svůj hlavní úkol v oblasti krizové legislativy (zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), zajišťují připravenost obce na mimořádné události, krizové situace a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních pracích, ochraně obyvatelstva a životního prostředí (Horák et al., 2004).

Zastupitelstvo obce

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů uvádí, že zastupitelstvo obce vykonává obecním zřízením svěřené nejdůležitější a základní pravomoci v oblasti své samostatné působnosti obce. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná, zastupitelstvo se schází dle potřeby, nejméně však musí jedenkrát za tři měsíce. Zastupitelstvo je usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina jeho členů, přičemž k platnosti přijetí usnesení je třeba souhlasu rovněž nadpoloviční většiny všech přítomných členů.

Zastupitelstvo stanovuje a schvaluje program rozvoje obce a rozpočet obce, schvaluje vydávání emisí komunálních cenných papírů, schvaluje zřízení rozpočtových a příspěvkových organizací, schvaluje obecně závazné vyhlášky, v pravomoci

zastupitelstva je rovněž schválení nabytí a převod majetku obce, schvaluje bezúplatné převody peněžních prostředků, převody movitých věcí, a v neposlední řadě zřizuje obecní policii a integrovaný záchranný systém v obci, je zřizovatelem organizací (základní a mateřské školy, komunální a technické služby, pečovatelské služby, organizace vytvořené za účelem podnikání a dosažení zisku) (Káňa, 2007).

Rada obce

Rada obce výkonným orgánem obce pro oblast samostatné působnosti. Vzhledem k tomuto postavení jí, až na výjimky stanovené zákonem, nepřísluší rozhodovat v oblasti přenesené působnosti. Rada obce pracuje v tomto složení: starosta, místostarosta či místostarostové a další radní, kteří jsou voleni zastupitelem z řad jeho členů, kdy počet členů obecní rady je vždy lichý. Zasedání rady jsou na rozdíl od zasedání zastupitelstva neveřejná, rada obce se schází podle potřeby a usnáší se nadpoloviční většinou hlasů svých členů (Kopecký et al., 2015).

Obecní rada projednává a vykonává ve své působnosti následující činnosti: zabezpečuje hospodaření obce, řídí činnost komisí, kontroluje činnost orgánů, které obecní rada zřídila, ukládá sankce a pokuty, projednává připomínky a petice občanů (Káňa, 2007).

Starosta

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů definuje starostu jako orgán obce, který reprezentuje obec navenek, je statutárním zástupcem obce a plní další úkoly stanovené obecním zřízením. Právní jednání, která vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, může starosta provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tato právní jednání od počátku neplatná. Starostu volí zastupitelstvo obce ze svých členů a zastupitelstvu je starosta ze své činnosti odpovědný. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva, spolu s určenými ověřovateli podepisuje zápis o průběhu zasedání, stejně tak spolu s místostarostou nebo jiným radním podepisuje obecně závazné vyhlášky nebo jiná usnesení zastupitelstva obce. Připravuje, svolává a řídí schůze rady obce a společně s pověřeným členem rady podepisuje nařízení, jakož i příslušná usnesení rady. Jestliže v dané obci není ustanoven tajemník obecního úřadu, je starosta navíc v postavení nadřízeného všech pracovníků zařazených do obecního úřadu a plní současně funkci statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních předpisů (Kopecký et al., 2015).

Obecní úřad

Obecní úřad je orgánem obce úředního aparátu, kterému přísluší zabezpečovat plnění úkolů obce úředního charakteru, a to jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. Obecní úřad se člení na odbory a oddělení, z personálního hlediska je tvořen starostou, místostarostou (či místostarosty) a dalšími zaměstnanci obce, zařazenými do obecního úřadu, a to včetně tajemníka obecního úřadu, který plní funkci ředitele a statutárního zaměstnavatele obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta (Káňa, 2007).

Obecní policie

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou a v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce, spolupracuje v rozsahu stanoveném zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, řídí obecní policii starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce.

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii:

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
- c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- d) podílí se v rozsahu stanoveném zákonem č. 553/1991 Sb. na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
- e) podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených zákonem č. 553/1991 Sb. činí opatření k jeho obnovení,
- f) podílí se na prevenci kriminality a jiných sociálně patologických jevů v obci,
- g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
- h) odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii.

Zvláštní orgány obce

Podle § 106 odst. 1 č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zřizuje starosta pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává jejich členy, a to v případech stanovených zvláštními zákony. Pokud hovoříme o tzv. zvláštních orgánech obce, jejich zřizování přichází v úvahu za podmínek stanovených zvláštními předpisy. Příkladem takového orgánu je komise pro projednávání přestupků, kterou jako zvláštní orgán obce mohou zřídit na základě § 53 odst. 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (Břeň, 2012).

Povodňová komise může být dalším příkladem zvláštního orgánu obce zřízení v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), anebo např. komise pro sociálně-právní ochranu dětí, kterou zřizuje starosta obce s rozšířenou působností. Dále je vhodné upozornit na to, že některé orgány obce, jež byly původně považovány za zvláštní orgány obce, v současné době toto právní postavení nemají - příkladem je bezpečnostní rada obce podle § 24 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), která byla považována za zvláštní orgán obce (byť tak výslovně označena nebyla; byla charakterizována jako koordinační orgán pro přípravu na krizové situace). Nicméně novela krizového zákona č. 430/2010 Sb., účinná od 1. ledna 2011 již bezpečnostní radu obce nezmiňuje a uvádí pouze bezpečnostní radu obce s rozšířenou působností, jež je „pouhým“ poradním orgánem zřizovatele pro přípravu na krizové situace (Břeň, 2012).

1.2.3 Organizace a organizační složky obce

Obec může, dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb. o obchodních korporacích zakládat osobní a kapitálové společnosti (organizace), jejichž je vlastníkem. Zřizuje i organizační složky obce, které charakterizuje to, že nedisponují právní subjektivitou a jsou zřizovány na základě zřizovací listiny.

Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí

Zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen SDH) obce a zabezpečení její připravenosti k zásahu (akceschopnosti) dle § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, je z organizačního, materiálního a finančního hlediska plně v samostatné působnosti obcí. Obce v samostatné působnosti zřizují jednotky SDH obcí k hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných

událostech, plnění dalších úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva (evakuace, vyrozumění, varování, nouzové přežití obyvatelstva apod.). Zřízení jednotek SDH obcí se významnou měrou ukazuje v posledních letech jako velmi potřebná, zejména při živelních pohromách (povodně, dlouhodobé sucho, větrné smrště apod.), kdy jsou zpravidla jedinými subjekty v obci, které poskytují pomoc při plnění úkolů při mimořádných událostech včetně základní pomoci obyvatelstvu (Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, 2014). Aktivní činnost a nasazení v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce při hašení požáru, provádění záchranných prací při živelních pohromách, likvidačních prací a jiných mimořádných událostech se považuje za výkon občanské povinnosti (Rektořík et al., 2004).

Před samotným zřízením jednotky SDH obce je nutné projednat zřízení této jednotky v zastupitelstvu obce. Dále je nutné projednat na územně příslušném územním odboru Hasičského záchranného sboru (dále jen HZS) kraje zřízení jednotky SDH obce, její kategorii v plošném pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany (dále jen PO) a využitelnost pro zřízení, zajištění základních činností jednotky, projednat její případnou využitelnost pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva, možnosti sdružení materiálních a finančních prostředků s jinými obcemi, evidenční číslo jednotky (Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, 2014).

Organizace plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany dle vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany s plošným pokrytím území kraje jednotkami požární ochrany (dále jen plošné pokrytí) se rozumí rozmístění jednotek požární ochrany na území kraje a na území hlavního města Prahy. Jednotky požární ochrany (dále jen jednotky) se rozmisťují na základě nařízení orgánu kraje vydaného podle § 27 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. HZS kraje zabezpečuje podklady pro vydání nařízení orgánů kraje. Za tím účelem:

- a) stanoví stupeň nebezpečí území obcí v kraji podle kritérií uvedených v příloze č. 1 Vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany s plošným pokrytím území kraje jednotkami požární ochrany (dále jen plošné pokrytí),
- b) určí v souladu s požadavky podle § 65 odst. 6 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, po dohodě se zřizovateli jednotek; u jednotek hasičského záchranného sboru kraje po dohodě s generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky, jednotky, které budou plošné pokrytí zabezpečovat, stanoví jejich

kategorii a charakter záchranných prací, které budou provádět (dále jen předurčenost k záchranným pracím),

- c) určí jednotky pro záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech prováděné v rámci integrovaného záchranného systému, pokud tak u jednotek HZS kraje neučinilo generální ředitelství,
- d) stanoví územní působnost pro každou jednotku s územní působností zabezpečující plošné pokrytí a v dohodě s generálním ředitelstvím také pro jednotku hasičského záchranného sboru kraje určenou pro záchranné a likvidační práce,
- e) vyhotoví mapu plošného pokrytí se zakreslenými údaji o stupních nebezpečí území obcí a rozmístění jednotek s územní působností.

Pro účely plošného pokrytí se jednotky požární ochrany dělí na jednotky:

- a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele:
 - JPO I - jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce,
 - JPO II - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 5 minut od vyhlášení poplachu jednotce,
 - JPO III - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla, do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce.
- b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele:
 - JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce,
 - JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce,
 - JPO VI - jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce.

V dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod (Rozdělení jednotek požární ochrany, 2019).

Rozdělení jednotek SDH

JPO II/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO II/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO III jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO IV jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu KOPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.

JPO V/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200.

JPO V/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel více než 200.

JPO VI jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu KOPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody (Rozdíl mezi SDH a JSDHO, 2019).

Úkoly jednotek SDH obcí

Jednotky SDH obce plní následující základní úkoly:

Požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků; kdy požární zásah je činnost, která směřuje nejprve k lokalizaci a po té k likvidaci požáru, kdy je ukončeno nežádoucí hoření.

Záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech; obsahem záchranných prací jednotek při mimořádných událostech je odvracení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí a vedoucí k přerušení jejich příčin, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí.

Na úseku ochrany obyvatelstva se zejména podílí na: varování obyvatel, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, evakuaci obyvatel, dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku, humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

Podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému krajskému operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje (Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, 2014).

Příspěvková organizace obce

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů stanoví, že obec může ve své pravomoci k plnění svých úkolů zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Při posuzování samotného návrhu je důležité nejprve posoudit potřebu zřízení příspěvkové organizace, její rozsah hlavního účelu a vymezení předmětu činnosti, který bude příspěvková organizace plnit. Případně vymežit další doplňující činnosti organizace, včetně návrhu zřizovací listiny a její přílohy svěřeného majetku obce, který bude příspěvkové organizaci předán do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití. Návrh zřizovací listiny musí obsahovat náležitosti uvedené v § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvkové organizace zřizuje zastupitelstvo obce (dále jen zastupitelstvo), které schvaluje a vydává jejich zřizovací listiny včetně případných dodatků (Býma, 2008).

Jedná se zejména např. o příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb (např. dům s pečovatelskou službou, domov pro seniory), v oblasti základního školství (např. základní a mateřské školy).

Obchodní společnosti vlastněné obcí

Obce mohou zakládat kapitálové obchodní společnosti (tj. společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti), anebo se mohou spolu s jinými osobami stát účastníkem (společníkem) na činnostech jiných obchodních společností, na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních prostředků. Uvedená oprávnění obce vycházejí z ustanovení § 23 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb.,

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (Břeň, 2017).

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb. o obchodních korporacích rozlišuje 2 typy společností a to: *osobní společnosti* (veřejná obchodní společnost a komanditní společnost), a *kapitálové společnosti* (společnost s ručením omezeným a akciová společnost).

Obchodní společnost se podle § 8 zákona o obchodních korporacích zakládá *společenskou smlouvou* (společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost, vyžaduje formu veřejné listiny), nebo *zakladatelskou listinou* (pořízenou ve formě veřejné listiny; zakladatelskou listinou se zakládá obchodní společnost, pokud právní předpis připouští, aby společnost založil jediný zakladatel) (Břeň, 2017).

U obcí 1. a 2. typu jsou převážně zakládány společnosti s ručením omezeným. Společnost s ručením omezeným, kterou obce mohou zakládat, je upravena v § 132 až § 242 zákona o obchodních korporacích. Společnost s ručením omezeným je kapitálová společnost.

Orgány společnosti s ručením omezeným jsou:

Valná hromada (neurčí-li společenská smlouva jinak, je valná hromada schopná se usnášet, jsou-li přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů, přičemž valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků),

Jednatel (statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je jeden nebo více jednatelů),

Dozorčí rada (zřizuje se, pokud tak určí společenská smlouva) (Břeň, 2017).

Zakládat nebo rušit právnické osoby (obchodní společnosti), schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy je vyhrazená pravomoc zastupitelstva obce. Podle § 102 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, je radě obce vyhrazeno plnit vůči právnickým osobám založeným zastupitelstvem obce úkoly zakladatele podle zvláštních právních předpisů a rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka založené obchodní společnosti. V praxi se většinou jedná o společnosti zabezpečující úklid, pořádek, správu města, tepelné hospodářství (např. technické a komunální služby) a společnosti vlastněné obcí hospodařící v městských lesích (Břeň, 2017).

1.3 Rozpočet obce a jeho sestavení

Sestavení rozpočtu obcí a rozpočtový proces se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočet obce přísluší schvalovat zastupitelstvu obce, obvykle s koncem kalendářního roku, na následující kalendářní rok. Při předkládání rozpočtu k projednání a jeho vlastního schválení na další rozpočtové období následujícího kalendářního roku se spolu s návrhem rozpočtu rovněž předkládá rozpočtový výhled minimálně na 2 nebo 5 leté období (Lorenc, 2018).

Rozpočet je finanční plán, který je zpracován na základě „politického“ zadání, který slouží k finančnímu a hospodářskému řízení dané obce. Je tvořen vždy na jedno rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem. Základní funkcí rozpočtu je zabezpečení veřejných potřeb. Nejedná se pouze o výkon přímých služeb pro obyvatele, ale i vytváření a stabilizaci prostředí či zmírňování závažných rozdílů v sociální oblasti. Rozpočet je základním pilířem a ukazatelem hospodaření územních samosprávných celků, jeho význam s mírou decentralizace veřejných rozpočtů (tj. s narůstajícím podílem vlastních příjmů přidělovaných na základě zákona o rozpočtovém určení daní oproti dotacím, pokud přerozdělování finančních prostředků vztáhneme k otázce financování veřejných rozpočtů) (Lorenc, 2018).

Základním úkolem rozpočtu, lépe řečeno osob odpovědných za hospodaření organizace, je co nejefektivněji využít finančních zdrojů (vlastních i dalších dostupných zdrojů) tak, aby byly co nejhospodárněji a nejefektivněji splněny úkoly pro danou obec kladenou a pro dané rozpočtové období. To znamená, aby omezené rozpočtové prostředky obec alokovala do těch oblastí, kde jsou nejpotřebnější, a kde bude co nejlépe uspokojena veřejná potřeba (Lorenc, 2018).

Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, ale může být schválen i jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů. Rozpočet obce může být schválen rovněž jako schodkový a to pouze v případě, že schodek bude možné krýt některými z následujících možností:

- a) Finančními prostředky z minulých let (položky rozpočtové skladby 81x5).
- b) Kontokorentním úvěrem (čerpáním běžného účtu do záporného stavu, položka rozpočtové skladby 8905).

- c) Smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí (položky rozpočtové skladby 81x3) nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku (položky rozpočtové skladby 81x1).
- d) Prodejem finančních aktiv, vázaných v jiné formě než jsou peněžní prostředky na bankovním účtu (dlužné nebo majetkové cenné papíry, další finanční investice, položky rozpočtové skladby 81x7).

Z výše uvedeného vyplývá, že nesmí dojít ke schválení schodkového rozpočtu, jež nebude mít schodek finančních prostředků krytý. Příjmy rozpočtu nelze povýšit ani účelovými dotacemi, u kterých organizace nemá potvrzený příslib poskytovatele dotace o tom, že je skutečně obdrží. K tomu, aby mohl být schodkový rozpočet schválen, je tedy podle zákona třeba zabezpečit „finanční krytí“ rozpočtu, respektive jeho schopnost dokrýt rozpočtované výdaje. A to buď přebytkem hospodaření minulých let nebo návratnými zdroji (v době schvalování rozpočtu již smluvně zabezpečenou půjčkou nebo úvěrem, anebo alespoň schválenou smlouvou o smlouvě budoucí o půjčce či úvěru) (Lorenc, 2018).

Z dlouhodobého hlediska platí u hospodaření obcí tzv. zásada vyrovnanosti rozpočtu, to znamená, že z krátkodobého hlediska může být rozpočet deficitní, ale tento schodek by měl být vyrovnán přebytkem jiných rozpočtových období. Schodkové hospodaření by mělo především sloužit pouze k profinancování mimořádných investic, nikoliv však k zabezpečení běžného provozu. Další zásadou rozpočtu je princip jednotnosti, to znamená, že příjmy i výdaje rozpočtu jsou vyhodnocovány a předkládány současně, z čehož plyne, že je zároveň schvalován případný přebytek nebo schodek hospodaření (nelze schvalovat nezávisle příjmovou a výdajovou část rozpočtu). Další princip univerzality znamená, že v rozpočtu musí být schvalovány veškeré operace podléhající rozpočtovému hospodaření a nelze některou část opomenout či záměrně vyjmout (Lorenc, 2018).

Rozpočet se skládá z příjmů, výdajů a ostatních peněžních operací, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Rozpočet obcí obsahuje příjmy dle § 7 a výdaje dle § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (Lorenc, 2018). Výdajová část rozpočtu se ještě dělíme na výdaje běžné a kapitálové výdaje.

Rozpočet obce je krátkodobý finanční nástroj řízení obce a rozhodovací nástroj, pomocí něhož jsou vymezeny priority obce, stanoveny cíle, sestaveny operační programy a je prováděna kontrola. Pomocí rozpočtu místní zastupitelstvo obce vykonává svou

alokační, stabilizační a distribuční funkci. Základní typy peněžních operací jsou: příjmy, výdaje, financování. Financování vypovídá o způsobu užití prostředků v případě přebytku rozpočtu a v případě deficitního rozpočtu o způsobu krytí deficitu (Malachová at al., 2017).

Nově při tvorbě výdajové části rozpočtu, od 1. 1. 2019, nesmíme opomenout povinnost tvorby rezervy na § 5213 Krizová opatření, výdajová položka 5903 Rezerva na krizová opatření, alokovat finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací. Povinnost tvorby rezervy je dlouhodobě ustanovena v § 25, písm. a), zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Finanční zabezpečení krizových opatření na běžný rozpočtový rok se provádí podle zvláštního právního předpisu, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Dle ustanovení § 25, písm. a), zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) za tímto účelem obce ve svých rozpočtech na příslušný rok vyčleňují objem finančních prostředků potřebný k zajištění přípravy na krizové situace; kraje a obce dále ve svém rozpočtu na příslušný rok vyčleňují účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků.

Od 1. 1. 2019 na základě současně platné legislativy byla novelizována vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, kde rozpočtování těchto výdajů se v druhovém třídění povinně zařazuje na položku 5903.

Dle § 11 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, musí být ve vhodném rozsahu a vhodným způsobem a po projednání a schválení v radě města, návrh rozpočtu zveřejněn nejméně 15 dnů přede dnem projednávání v zastupitelstvu města na úřední desce obce a v elektronické podobě způsobem umožňující dálkový přístup. Cílem zveřejnění návrhu rozpočtu je možnost občanů seznámit se s jeho návrhem, obsahem a případně k němu uplatnit své písemné připomínky ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce. Po projednání návrhu rozpočtu v zastupitelstvu obce a jeho vlastním schválení, musí být rozpočet zveřejněn do 30 dnů od jeho schválení na úřední desce obce.

1.3.1 Rozpočtová skladba

Peněžní operace související s plněním úkolů územních samosprávných celků jsou členěny rozpočtovou skladbou. Z platné legislativy vyplývá, které peněžní operace v rámci rozpočtové skladby vyhodnocujeme. Rozpočtová skladba je prezentována jako analytické členění bankovních a jiných účtů (účtová skupina 23, v případě čerpacích úvěrů účty 281 a 451 a dále termínované vklady, vkladové listy a depozitní certifikáty dlouhodobé a krátkodobé, jedná se o účty 068 a 244). Mimo schválený rozpočet obce, vykazujeme hospodaření týkající se: peněžních operací související s podnikáním (hospodářská činnost), sdružených prostředků, cizích prostředků (Lorenc, 2018).

Rozpočtová skladba se řídí následujícími zásadami:

- a) zásada jednotnosti - jedná se o jednotnou soustavu, která se uplatňuje v celém systému veřejných rozpočtů,
- b) zásada závaznosti - tato soustava je závazná, má danou strukturu a formát,
- c) „cash“ princip - jde o členění příjmů a výdajů, tj. rozpočtovou skladbou jsou zásadně identifikovány peněžní pohyby - tedy připsání peněžních prostředků na bankovní účet nebo odepsání peněžních prostředků z bankovního účtu,
- d) „brutto“ princip - příjmy a výdaje jsou v rozpočtu zachyceny v hrubém vyjádření, bez úprav,
- e) zásada dlouhodobé stability třídění - z důvodu potřeb vytvářet rozpočtové analýzy je třeba systém rozpočtové skladby upravovat s velkým zřetelem na spolehlivost a relevantnost získávaných statistických informací,
- f) zásada kompatibility - systém rozpočtu musí být v souladu s našimi i mezinárodními účetními a statistickými standardy,
- g) zásada srozumitelnosti - informace předkládané pomocí rozpočtu nejsou pouze pro úzký okruh odborníků, ale pro širokou skupinu občanské veřejnosti (Lorenc, 2018).

Pro klasifikaci peněžních operací obsažených v rozpočtu obce je využívána vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočtová skladba je číselník, který zajišťuje jednotné členění operací všech veřejných rozpočtů (příjmy, výdaje). Používá 10 druhů třídění příjmů a výdajů, z nichž je nutné uvést následující: druhové třídění, odvětvové třídění, odpovědnostní třídění. V rámci klasifikace druhového třídění se třídí všechny příjmy a výdaje, a to podle příjmových a výdajových druhů. Vypovídá o ekonomickém charakteru dané operace. Pro územně samosprávné

celky je druhové třídění povinné. Rozpočtová skladba používá čtyři úrovně podrobnosti členění peněžních operací obce (Malachová et al., 2017).

Nejvyšší úrovní jsou třídy, od 1 do 8, a to:

třída 1 - Daňové příjmy, třída 2 - Nedaňové příjmy, třída 3 - Kapitálové příjmy, třída 4 - Přijaté dotace, třída 5 - Běžné výdaje, třída 6 - Kapitálové výdaje, třída 8 - Financování.

Další úrovní je členění seskupení položek a podseskupení položek a nejnižší úrovní jsou položky. Každá položka představuje čtyřmístný číselný kód, přičemž první číslo vyjadřuje třídu, první dvojčíslí seskupení položek a první trojčíslí podseskupení položek (Malachová et al., 2017).

Odvětvové třídění vypovídá o tom, na jaký účel byl daný výdaj použit, z jaké oblasti byly příjmy realizovány. Příjmy třídíme z hlediska odvětvového a výdaje podle odvětví. Pro obce je odvětvové třídění povinné. Odvětvovým členěním se klasifikují veškeré výdaje, operace třídy 5 a 6, kapitálové příjmy a nedaňové příjmy s výjimkou splátek půjček poskytnutých za účelem rozpočtové politiky. Členění využívá čtyři úrovně podrobnosti, nejvyšší úrovní jsou skupiny od 1 do 6:

skupina 1 - Zemědělství a lesní hospodářství, skupina 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, skupina 3 - Služby pro obyvatelstvo, skupina 4 - Sociální věci a politika zaměstnanosti, skupina 5 - Obrana, bezpečnost a právní ochrana, skupina 6 - Všeobecná veřejná správa a služba.

Další úrovní jsou oddíly, pododdíly a nejnižší úrovní jsou paragrafy. Ochrana obyvatelstva spadá do skupiny 5 (Malachová et al., 2017).

Každá obec by proto měla mít ve své rozpočtové skladbě zahrnutou skupinu 5, oddíl 52, pododdíl 521 s paragrafem 5212. Dále pak ve skupině 5, rovněž oddíl 52, pododdíl 527 a paragrafy 5272, 5273 a skupina 5 s oddílem 55, pododdíl 551 a paragraf 5512.

Dle Vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě je v první řadě základní roztřídění dle této vyhlášky, následují jednotlivé pododdíly, kde jsou upřesněny možné výdaje v oblasti krizového řízení:

Skupina 5 bezpečnost státu a právní ochrana

Oddíl 52 civilní připravenost na krizové stavy

Oddíl 55 požární ochrana a integrovaný záchranný systém

Pododdíl 521 ochrana obyvatelstva, Pododdíl 527 krizové řízení, Pododdíl 551 požární ochrana.

Paragraf 5212 Ochrana obyvatelstva, začleněný v pododdílu ochrany obyvatelstva zahrnuje především činnost orgánu a složek při zabezpečování úkolů civilní ochrany, přípravu obyvatelstva, evakuaci obyvatelstva, náhradní a nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou, potravinami a další prostředky k přežití obyvatelstva, pořízením, výstavbou, provozem, údržbou a opravami prvků jednotného systému varování a vyrozumění.

Paragraf 5213 Krizová opatření, zařazen v pododdílu ochrana obyvatelstva, je využíván pouze kraji a obcemi, které na něj zařazují výdaje potřebné k zajištění přípravy na krizové situace a na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků podle § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 430/2010 Sb., a to rozpočet těchto výdajů i skutečné výdaje. Rozpočet těchto výdajů (rezerva na krizová opatření) kraje a obce v druhovém třídění zařazují na položku 5903.

Paragraf 5272 Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení, začleněný v pododdílu krizové řízení zahrnuje zabezpečení řídicích činností zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizových situací, včetně zabezpečení připravenosti k obraně státu nebo s ochranou kritické infrastruktury.

Paragraf 5273 Ostatní správa v oblasti krizového řízení - činnost související s výdaji na pracoviště krizového řízení, jejich zřizování a technické vybavování, zajištění komunikačních prostředků, výdaje na informační podporu krizového řízení, odbornou podporu pro kraje, příprava orgánů krizového řízení, základní vzdělání, získávání a zvyšování kvalifikace a odborné způsobilosti, ostatní výdaje na zvládnutí krizových situací.

Paragraf 5512 Požární ochrana - dobrovolná část, představuje prostředky pro podporu jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí.

1.3.2 Druhové třídění rozpočtové skladby (položky)

Základní rozdělení peněžních operací je druhové - položkové třídění výdajů v rámci rozpočtu. Jedná se o podrobnější - analytické členění finančních operací, které zdůrazňuje ekonomický či ekonomicko-právní charakter (Lorenc, 2018).

Druhé třídění je identifikováno čtyřmístným strukturovaným číslem. Pokud postupujeme zleva, první číslice nám označuje třídu, první dvě číslice seskupení položek, první tři číslice podseskupení položek a konečně všechny čtyři číslice označují položku. Samotné položky jsou sestaveny v logice, kdy položka, která je v daném podseskupení jediná, končí číslicí 0. Pokud je položek v podseskupení více, začínáme číslovat od 1. U položek končících číslicí 9 vyplývá, že jde o položky doplňkové k danému podseskupení, seskupení či třídě položek, které využijeme, pokud náplň speciálních - podrobných položek není vyhovující. (Lorenc, 2018).

Dle ustálených obecných pravidel při zatřídění operace z hlediska druhového členění, má vždy speciální položka přednost před položkou obecnou. Zároveň platí princip, kdy při určení příslušné položky postupujeme zleva v rámci číselné identifikace položky, tedy nejdříve určíme třídu, poté seskupení a podseskupení položek a až následně konkrétní položku. Druhým základním pravidlem při stanovení postupu druhového členění peněžní operace, musíme co nejpřesněji identifikovat ekonomickou a právní podstatu skutečnosti (Lorenc, 2018).

Peněžní operace z pohledu druhového členění jsou rozděleny na tři základní okruhy. Jsou to příjmy, výdaje a financování.

Příjmy vymezujeme položkami třídy 1 - 4. Je možné je rozdělit na příjmy vlastní a přijaté dotace. Vlastní příjmy dělíme na běžné (daňové a nedaňové) a kapitálové. Zde spatřujeme zcela zásadní ekonomický rozdíl. Na rozdíl od příjmů běžných jsou příjmy kapitálové záležitostí mimořádnou, v případě sestavování finančního plánu musíme vycházet z individuálního ocenění prodávaného majetku (vazba na účetnictví - ocenění dlouhodobého majetku určeného k prodeji). Je třeba upozornit na to, že jejich získání je podmíněno prodejem dlouhodobého majetku, a že dochází k záměně jednoho aktiva za druhé (Lorenc, 2018).

Výdaje jsou vymezeny položkami třídy 5 a 6, které představují výdaje konečné a půjčky, které byly poskytnuty jako akt rozpočtové politiky.

Financování odpovídá položkám třídy 8. Tato třída obsahuje veškeré přijaté půjčky a jejich splátky, půjčky poskytnuté a jejich splátky, pokud podstatou této poskytnuté půjčky je ekonomické hledisko (= zisk) a další nástroje řízení likvidity (nástroje finančního trhu - akcie, dluhopisy, peněžní termínované operace apod.). Nelze opomenout důležitou součást financování, kterou je změna stavu peněžních prostředků na bankovních účtech - položky 8xx5 (Lorenc, 2018).

1.4 Změny v rozpočtu

Rozpočet obce může být po jeho schválení měněn z důvodů organizačních, metodických a věcných změn. Organizační změnou může představovat např. zřízení nové příspěvkové organizace nebo naopak zrušení již existující příspěvkové organizace, založení společnosti s ručením omezeným, převedení některých činností do nově založené hospodářské (podnikatelské) činnosti apod. Metodické změny jsou vyvolány změnami v legislativě ovlivňující finanční hospodaření, např. změna sazby DPH, změna rozpočtového určení daní apod. Naproti tomu věcné změny vyplývají ze skutečností objektivně působících na hospodaření, vlivem kterých musí dojít i ke změnám rozpočtových ukazatelů, např. neuskutečněná investice, neočekávané zvýšení cen dodávek vstupních energií (elektřina, plyn, voda), cen materiálů, nižší plnění daňových příjmů než bylo původně očekáváno apod. (Lorenc, 2018).

Rozpočtová opatření reagují na předem neznámé, nepředvídané či nově vzniklé skutečnosti, které zásadně ovlivňují hospodaření obce. Úpravou rozpočtu musíme ošetřit zejména situace, kdy by došlo k překročení rozpočtovaných výdajů nebo k nenaplnění rozpočtovaných příjmů. Provádění změn v rozpočtu uskutečňujeme pomocí rozpočtových opatření, která evidujeme podle časové posloupnosti. Pro jejich zpracování platí stejná pravidla jako pro rozpočet obecně (Lorenc, 2018).

Rozpočtovým opatřením je:

- a) Přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů v rozpočtu.
- b) Použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu.
- c) Vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, důsledkem čehož se objem rozpočtu snižuje (Lorenc, 2018).

Rozpočtová opatření se provádějí povinně ze zákona:

- a) Jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu (např. byly dodatečně zvýšeny či sníženy dotace z jiného veřejného rozpočtu).
- b) Jde-li o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám.

- c) Pokud hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku (nutno omezit výdaje nebo použít nové zdroje financování) (Lorenc, 2018).

V souladu s ustanovením § 102, odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000, o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, může provádět rozpočtová opatření rada obce, respektive starosta, a to v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. Je zapotřebí vhodně rozčlenit rozpočtová opatření dle jejich významu, druhu a stanovit tak finanční hranice (limity) pro zmocnění schvalovat rozpočtová opatření.

1.5 Střednědobý výhled rozpočtu

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, mají organizace za povinnost sestavovat nejen roční rozpočty, ale také střednědobý výhled rozpočtu minimálně na 2 roky následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Po schválení rozpočtu obce na rok 2019 by měl být proto tedy sestaven rozpočtový výhled minimálně na roky 2020 až 2021. Zákon ukládá za povinnost sestavovat rozpočet podle střednědobého výhledu rozpočtu. Uvedené ustanovení nelze interpretovat tak, že rozpočet musí převzít všechny cíle a hodnoty střednědobého výhledu rozpočtu. Právní předpis tímto ustanovením vytváří propojení mezi střednědobým výhledem rozpočtu jako obecným, rámcovým, dlouhodobým plánem a rozpočtem, který je podrobnější, konkrétní a je závazným, finančním rámcem pro hospodaření účetní jednotky v konkrétním kalendářním roce. Střednědobý výhled rozpočtu je významný finanční plán, který zobrazuje cíle, potřeby a možnosti účetní jednotky. Ukládá účetní jednotce povinnost průběžně reagovat na nové, významné situace a průběžně je srovnávat (Lorenc, 2018).

Střednědobý výhled rozpočtu je nástroj sloužící pro střednědobé finanční plánování obce. Podkladem k jeho sestavení jsou zejména uzavřené smluvní vztahy, závazky. Jedná se o velmi důležitý prostředek zejména v souvislosti s pořízením dlouhodobého majetku, případně rozsáhlými opravami nemovitostí, s financováním organizace ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. Především jde o financování aktivit organizace půjčkami a úvěry, a následně také splácením jistin a úroků z těchto finančních nástrojů. V souvislosti se schválením střednědobého výhledu rozpočtu není nutné mít smluvně zajištěny zdroje financování (Lorenc, 2018).

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu, návrh rozpočtu a návrh závěrečného účtu musí být zveřejněn nejméně 15 dnů před jeho projednáním na zasedání příslušného orgánu (zastupitelstvo obce). Schválený střednědobý výhled rozpočtu, schválený rozpočet a schválený závěrečný účet musí být zveřejněn do 30 dnů od jeho schválení příslušnými orgány obce. Tyto dokumenty musí být zveřejněny až do doby schválení střednědobého výhledu rozpočtu, rozpočtu a závěrečného účtu na následující kalendářní rok (Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů, 2017).

1.6 Finanční zabezpečení obcí

Zabezpečení finančními prostředky pro krizové opatření provádějí obce dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s § 25 krizového zákona č. 240/2000 Sb. vyčleňují obce za účelem finančního zabezpečení běžného rozpočtového roku určitý objem finančních prostředků. Finanční prostředky jsou určeny k zajištění přípravy krizových situací, jejich řešení a odstraňování následků podle krizového zákona č. 240/2000 Sb. a plnění úkolů stanovených zákonem č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému.

Zejména se jedná o finanční prostředky vyčleněné především:

- a) potřebné k zajištění přípravy na krizové situace včetně prevence,
- b) pro účelovou rezervu na řešení krizových situací,
- c) jako účelovou rezervu na odstraňování následků krizových situací (Malachová et al., 2017).

Ze svého rozpočtu obec uhrazuje náklady vynaložené na provedení krizových opatření stanovených obcí. Hlavním pilířem pro krizová opatření a řešení mimořádných událostí jsou prostředky z obecního rozpočtu, respektive vlastní prostředky obce. Veřejnosti nejznámější, a pro obec velmi důležitým příjmem pro odstraňování následků krizové situace je možnost organizované veřejná sbírky, která je založena na solidaritě a má u občanů zpravidla velký úspěch. Dalšími finančními prostředky mohou být dary a příspěvky od jiných subjektů. Pokud obec vyčerpala veškeré možnosti financování, může požádat kraj o finanční pomoc (Urban et al., 2012).

1.6.1 Veřejné finanční prostředky

Veřejné finanční prostředky představují finanční prostředky státu, kdy státní pokladnici naplňují daňoví poplatníci, což jsou občané České republiky a firmy se sídlem na území

České republiky. Stát tyto peněžní prostředky přerozděluje obcím na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) a vyhlášky č. 192/2018 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Zejména se jedná o procentní podíly na výnosech z daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční pro obce, kraje a státní rozpočet. Dalším příjmem rozpočtu obce jsou daňoví poplatníci, občané s trvalým pobytem na území dané obce, kteří jsou plátcí místních poplatků na základě vydané a platné obecně závazné vyhlášky vydané obcí.

Do kategorií veřejných financí lze zařadit i programové financování. Pro obce to zpravidla znamená formou státního rozpočtu obdržení grantu nebo dotace. Jihočeský kraj finančně přispívá obcím v katastru své působnosti a to z vlastního rozpočtu nebo zprostředkováním. Jedná se o oblasti podpory v programu regionálního rozvoje, podporu rekonstrukce oprav požárních nádrží (malé návesní rybníčky) a ochranou před povodní. Dále kraj poskytuje podporu pro provoz a akceschopnost jednotek sboru dobrovolných hasičů. V praxi to pro obec znamená možnost využití dotací na pořízení a opravu technických prostředků, pořízení kalových čerpadel, elektrocentrál, zařízení a vybavení sboru dobrovolných hasičů obec (Urban et al., 2012).

V roce 2019 byly schváleny státní i krajské dotační programy, které jsou zaměřeny na účelovou finanční podporu činnosti jednotek SDH obcí na území Jihočeského kraje. Poskytování finančních prostředků je plně v souladu s podmínkami stanovenými zákonem o požární ochraně. Jihočeský kraj v kooperaci s Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje a Krajským sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska zprostředkovává aktuální potřeby a informace k jednotlivým programům s cílem usnadnit obcím přístup k finančním prostředkům na zajištění akceschopnosti jednotek SDH obcí (Dotační programy pro činnost JSDHO, 2017).

1.6.2 Peněžní fondy

Pokud hovoříme o využití peněžních fondů v oblasti krizových opatření, lze využít i peněžní fondy na úrovni státní fondů nebo národních fondů, na úrovni kraje, popřípadě obce. Peněžní fondy mimo jiné zřizují příspěvkové organizace, které mohou být investiční, rezervní apod.

V souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, nastane-li mimořádná událost nebo krizový stav, obec může využít pro plnění svých povinností peněžní fond ze svého obecního rozpočtu. Zřízený peněžní fond nemusí být účelový na konkrétní činnost. Do zmíněného fondu může obec přerozdělit finanční prostředky, pokud skončila předešlý rok s výsledkem přebytku hospodaření nebo vložení příjmu z daného rozpočtového roku, pokud není k využití. Nejčastější formy zřízení peněžních fondů jsou např. Fond pro obnovu vodohospodářského majetku, fond bydlení, fond povodňový, fond krizový apod.

Pokud je vyhlášena krizová situace většího rozsahu a obec nemá finanční prostředky na její řešení nebo na odstraňování následků, může požádat o pomoc kraj, popřípadě uvolnění finančních prostředků ze státních a národních fondů. Lze například využít podpory ze Státního fondu dopravní infrastruktury, Státního fondu životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení, Státní pozemkový úřad a další (Urban et al., 2012).

Pro financování určité oblasti veřejného sektoru a ve prospěch uspokojování veřejných potřeb, jsou takto zaměřeny státní fondy, kdy se jedná např. o potřeby ekonomické nebo kulturní. Státní účelové fondy jsou spravovány jednotlivými ministerstvy dle svého zaměření. Všechny státní fondy jsou právníckými osobami zřízenými samostatným zákonem, plná svůj účel, tj. financování veřejných statků prostřednictvím účelových dotací a návratných finančních výpomocí za stanovených podmínek (Malachová et al., 2017).

1.6.3 Veřejné sbírky

Dle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů, může obec jako právnická osoba zřídit veřejnou sbírku, která je účelová pro předem stanovený veřejně prospěšný úkol. Veřejná sbírka představuje získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých prostředků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů. Sbírkou je možné použít k odstraňování následků krizové situace, k financování humanitární pomoci, charitativní a sociální pomoci, ochrany životního prostředí, kulturních památek apod. Pro zřízení veřejné sbírky je nutné podání žádosti na příslušný krajský úřad a dodržování postupů a nařízení, vycházející ze zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů.

1.6.4 Dary a příspěvky

Další z možností zabezpečení krizových opatření jsou dary a příspěvky poskytnuté obci. Dary a příspěvky, které představují peněžní příjmy pro obec, mohou být poskytnuty soukromými společnostmi, podniky, pojišťovny, fyzickými osobami, nadačními fondy apod. Formy darů mohou být peněžité, tak i věcné dary.

1.6.5 Pojištění obce

Žádný zákon výslovně o pojištění majetku obce nehovoří. Přesto se doporučuje, aby obce, které vlastní majetek a se kterým hospodáří, byl pojištěný, protože v případě výskytu mimořádné události nebo krizové situace získá finanční prostředky na jeho obnovu, případně opravu. Kromě jiného by se obec měla pojistit především z důvodu, že se má chovat jako řádný hospodář a o svůj majetek musí náležitě pečovat. Pojištění, neboli pomoc v nouzi, z hlediska ekonomického znamená schopnost vytvářet z příspěvků zájemců o pojištění tzv. pojistníků rezervy. Tyto rezervy slouží k náhradám škod nebo k úhradě potřeb, které vzniknou pojištěným z nahodilých událostí. Základním účelem pojištění je zmírnit či odstranit nepříznivé důsledky způsobené náhlými, nahodilými událostmi, např. v důsledku mimořádné události nebo krizové situace. Nahodilou událostí může být působení přírodních sil např. požár, povodeň, zemětřesení, nebo nežádoucí chování lidí např. vandalství, krádež, vloupání. Pojištění je nástroj, který finančně eliminuje negativní následky nahodilostí tím, že majitel přesune riziko na pojistitele. Za úplatu je pojistníkovi poskytnuta pojistná ochrana. Pojištění pomáhá stabilizovat ekonomickou situaci subjektů. V případě výskytu rizika poskytne pojišťovna pojistníkovi finanční náhradu vzniklých škod a ztrát na majetku (Malachová et al., 2017).

2 Cíl práce a výzkumná otázka

Cílem práce je zanalyzovat, jak vybrané obce Jihočeského kraje ve správním obvodu ORP České Budějovice plánují finanční prostředky na přípravu řešení krizových situací dle § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Cílem je provedení analýzy současného stavu v návaznosti na nově platnou legislativu České republiky, porovnání výdajů schváleného rozpočtu jednotlivých obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace. Dále bude posouzeno, zda je tato finanční rezerva dostatečná v porovnání s výší škod na majetku obcí.

Výzkumná otázka

Plánují vybrané obce Jihočeského kraje pro přípravu a řešení krizových situací finanční prostředky?

3 Metodika

V teoretické části diplomové práce bylo použito metody deskripce, rešerše a obsahové analýzy dostupných literárních zdrojů, článků a zahraničních zdrojů, s uplatněním ve vztahu k problematice v praktické části práce. K dané problematice byla prostudována odborná literatura, platná legislativa a internetové zdroje.

V praktické části diplomové práce bylo provedeno dotazníkové šetření za pomoci sběru potřebných dat a vyhodnoceny popisnou statistikou a vzájemně komparovány a ověřovány na současně platnou legislativu České republiky. V rámci dotazníkového šetření byly dotazovány náhodně vybrané obce Jihočeského kraje ve správním obvodu ORP České Budějovice. Seznam respondentů je uveden v tabulce č. 1, jako přehled hlavního výzkumného souboru. Dotazník byl sestaven na základě prostudované literatury

a zavedené praxe. Dotazníkovým šetření byly osloveny obce ve správním obvodu ORP České Budějovice o celkovém počtu 109 obcí (Příloha B). Dotazník byl sestaven z otázek uzavřených, otevřených a polootevřených, které nabízely výběr z konkrétních odpovědí nebo možnost vlastního vyjádření k dané problematice. Dotazník celkem obsahoval 28 otázek. Byl sestaven z otázek uzavřených a polootevřených, které nabízely výběr z konkrétních odpovědí a zároveň možnost vyjádření vlastního názoru.

Výzkumný soubor byl složen z jednotlivých obcí ve správním obvodu ORP České Budějovice. Výzkum byl prováděn v měsíci lednu a únoru 2019.

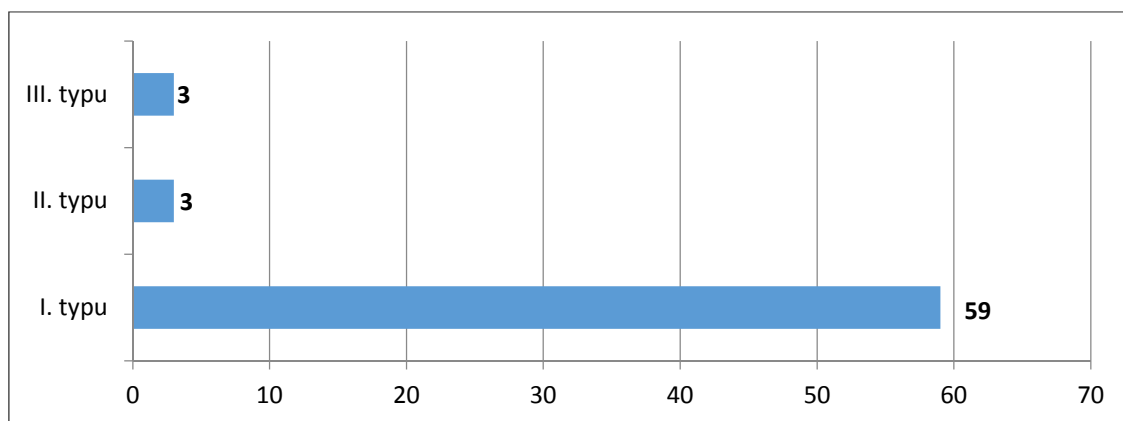
4 Výsledky

V této kapitole budou prezentovány výsledky z dotazníkového šetření. Zároveň bude prezentováno provedení analýzy současného stavu v návaznosti na nově platnou legislativu České republiky, porovnání výdajů schváleného rozpočtu jednotlivých obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace. Dále bude vyhodnoceno, zda je tato finanční rezerva dostatečná v porovnání s výší škod na majetku obcí.

4.1 Výsledky dotazníkového šetření

Obrázek 2 Typ obce dle rozsahu výkonu přenesené působnosti

- a) obec I. typu
- b) obec II. typu (obec s pověřeným obecním úřadem)
- c) obec III. typu (obec s rozšířenou působností)

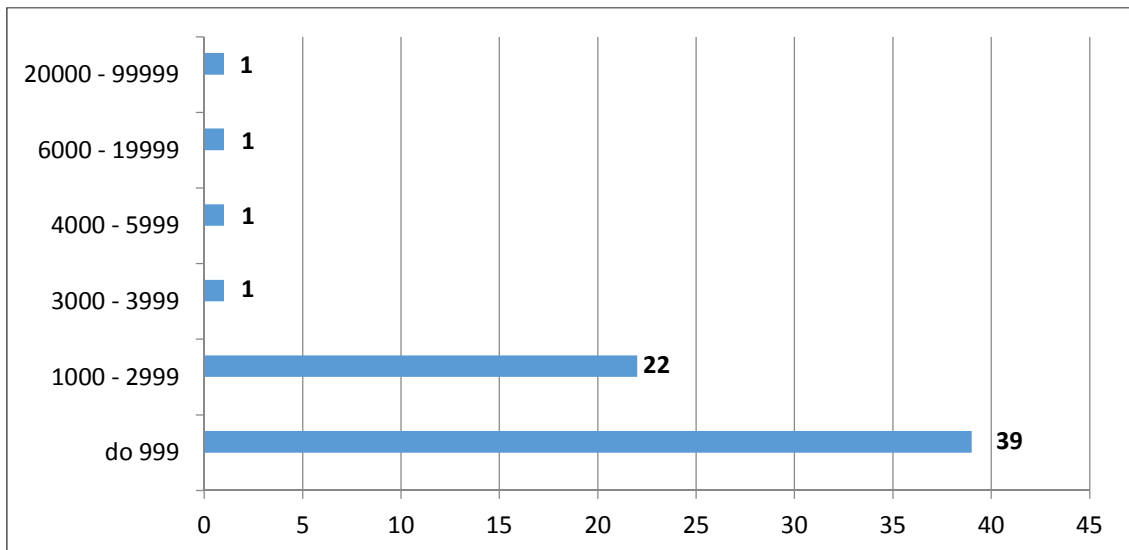
Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 2 je patrný typ obce dle rozsahu výkonu přenesené působnosti. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 59 respondentů, že jsou I. typu, 3 respondenti II. typu a 3 respondenti III. typu.

Obrázek 3 Velikost obce dle počtu obyvatel

- a) do 999
- b) 1000 až 2999
- c) 3000 až 3999

- d) 4000 až 5999
- e) 6000 až 19999
- f) 20000 až 99999

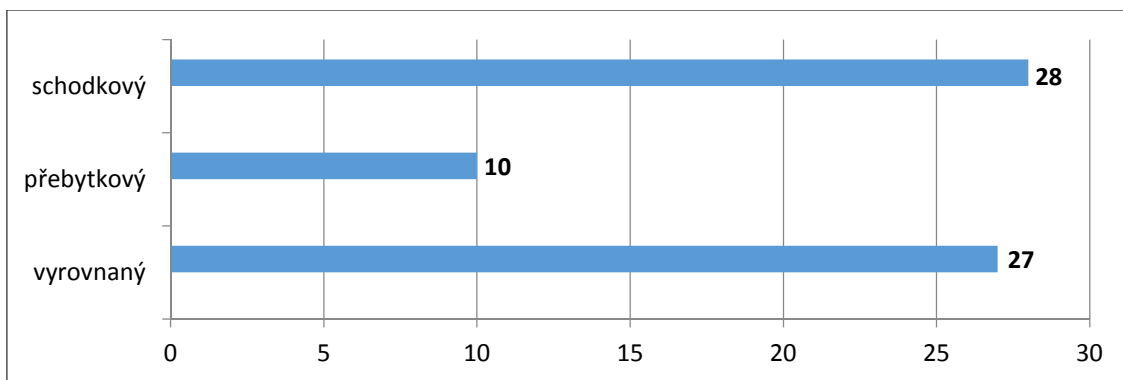

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 3 jsou patrné velikosti obce dle počtu obyvatel. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 39 respondentů, že jsou obce do 999 obyvatel, 22 respondentů uvedlo v rozmezí 1000-2999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 3000-3999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 4000-5999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 6000-19999 obyvatel a 1 respondent uvedl v rozmezí 20000-99999 obyvatel.

Obrázek 4 Druh schváleného rozpočtu.

- a) vyrovnaný
- b) přebytkový
- c) schodkový

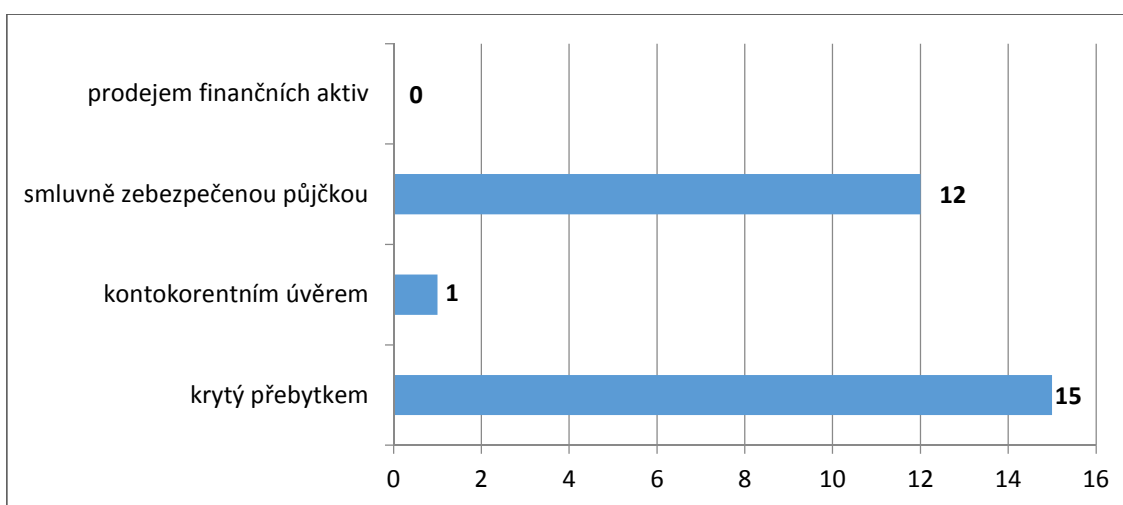

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 4 představuje druh schvalovaného každoročního rozpočtu. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 28 respondentů, že schvalují schodkový rozpočet, 27 respondentů, že schvalují vyrovnaný rozpočet a 10 respondentů, že schvalují přebytkový rozpočet.

Obrázek 5 Krytí schváleného schodkového rozpočtu v obci

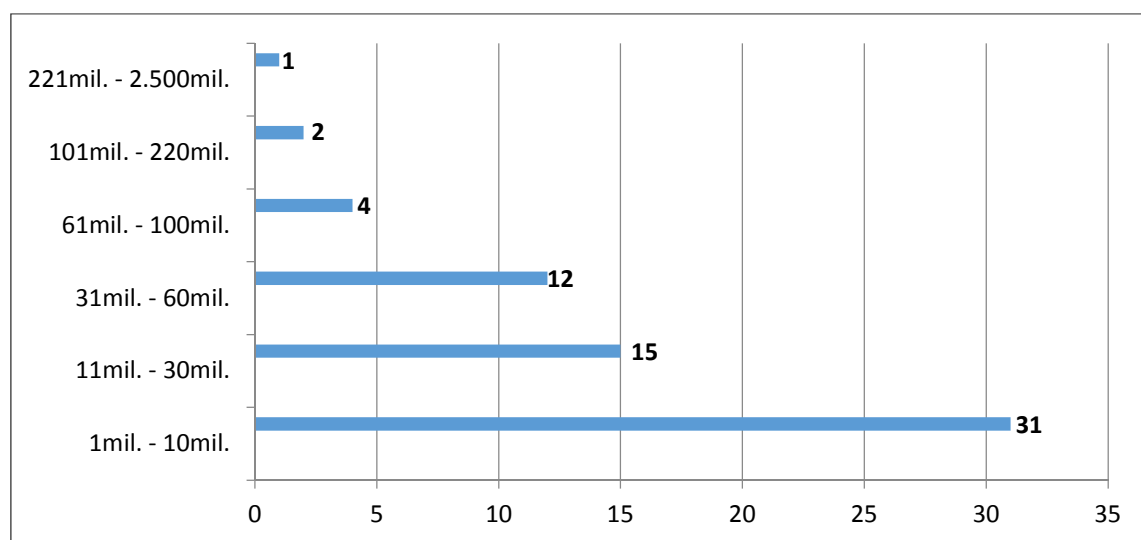
- schodek krytý přebytkem hospodaření z minulých let (položky 81x5)
- schodek krytý kontokorentním úvěrem (položka 8905)
- schodek krytý smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí (položky 81x3)
- schodek krytý prodejem finančních aktiv (např. dlužné nebo majetkové cenné papíry, položky 81x7)

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 5 rozvíjí odpověď „c“ z obrázku 4, pokud je schválen schodkový rozpočet v obci, a to která možnost krytí schodku je nejlépe vystihuje. Z celkového počtu 28 odpovědí uvedlo 15 respondentů, že mají schodek krytý přebytkem hospodaření z minulých let (položky 81x5), 12 respondentů uvedlo, že mají schodek krytý smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí (položky 81x3) a 1 respondent schodek krytý kontokorentním úvěrem (položka 8905).

Obrázek 6 Výše výdajové části schváleného rozpočtu v Kč pro rok 2019

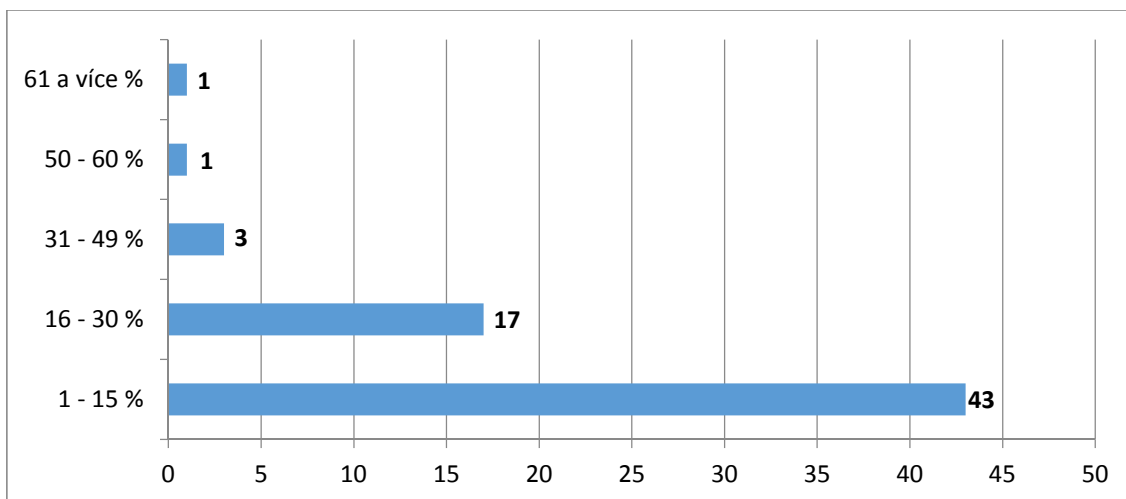

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 6 je patrná výše výdajové části schváleného rozpočtu v Kč pro rok 2019. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 31 respondentů rozmezí 1 mil.-10 mil. Kč, 15 respondentů uvedlo rozmezí 11 mil.-30 mil. Kč, 12 respondentů uvedlo rozmezí 31 mil.-60 mil. Kč, 4 respondenti uvedli rozmezí 61 mil.-100 mi. Kč, 2 respondenti uvedli rozmezí 101 mil.-220 mil. Kč a 1 respondent uvedl rozmezí 221 mil.-2.500 mil. Kč.

Obrázek 7 Výše dluhu v % obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

- a) 1-15 %
- b) 16-30 %
- c) 31-49 %
- d) 50-60 %
- e) 61-více %

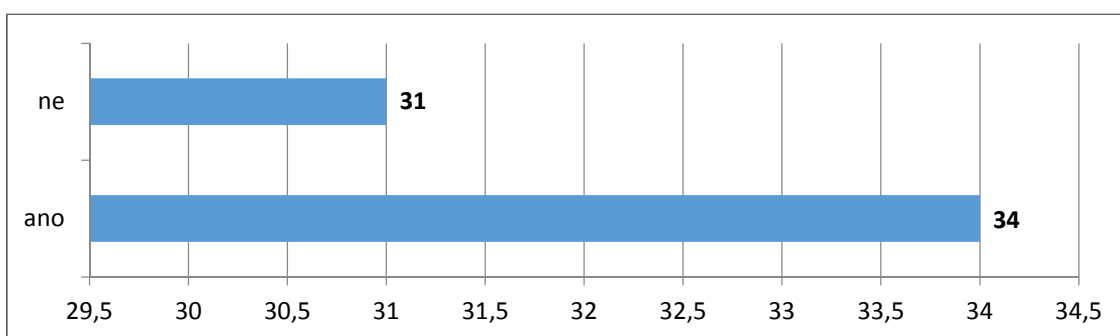
Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 7 je zřejmá výše v %, kterou představuje dluh obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, tj. konkrétně číselné fiskální pravidlo. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 43 respondentů výši dluhu v % v rozmezí 1-15 %, 17 respondentů uvedlo výši dluhu obce v % v rozmezí 16-30 %, 3 respondenti uvedli výši dluhů obce v rozmezí 31-49 %, 1 respondent uvedl výši dluhů obce v rozmezí 50-60 % a 1 respondent uvedl výši dluhů obce v rozmezí 61 a více %.

Obrázek 8 Zřízení jednotky požární ochrany v obci (JSDHO)

a) ano

b) ne

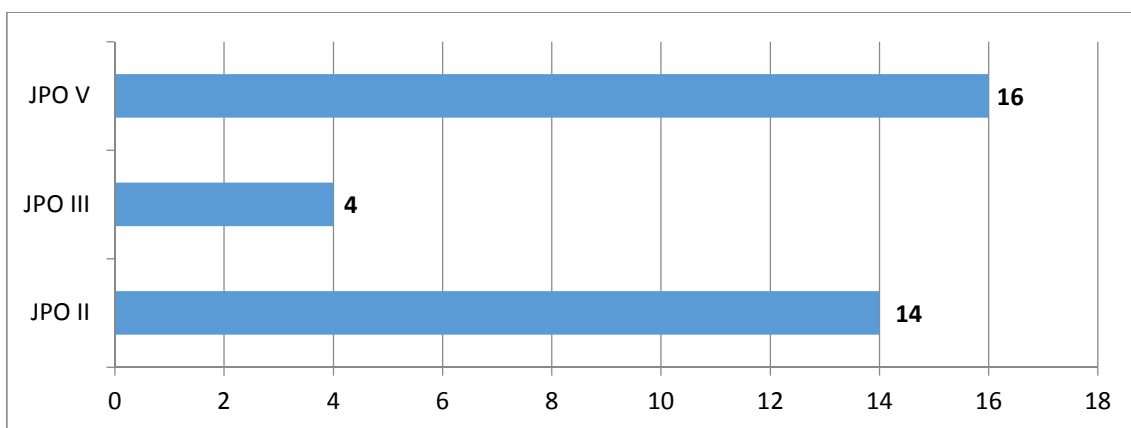

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 8 představuje, zda obce mají zřízenou jednotku požární ochrany (JSDHO). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 34 respondentů „ano,“ a 31 respondentů odpovědělo „ne.“

Obrázek 9 Zařazení jednotky požární ochrany obce (dále JPO) do kategorie

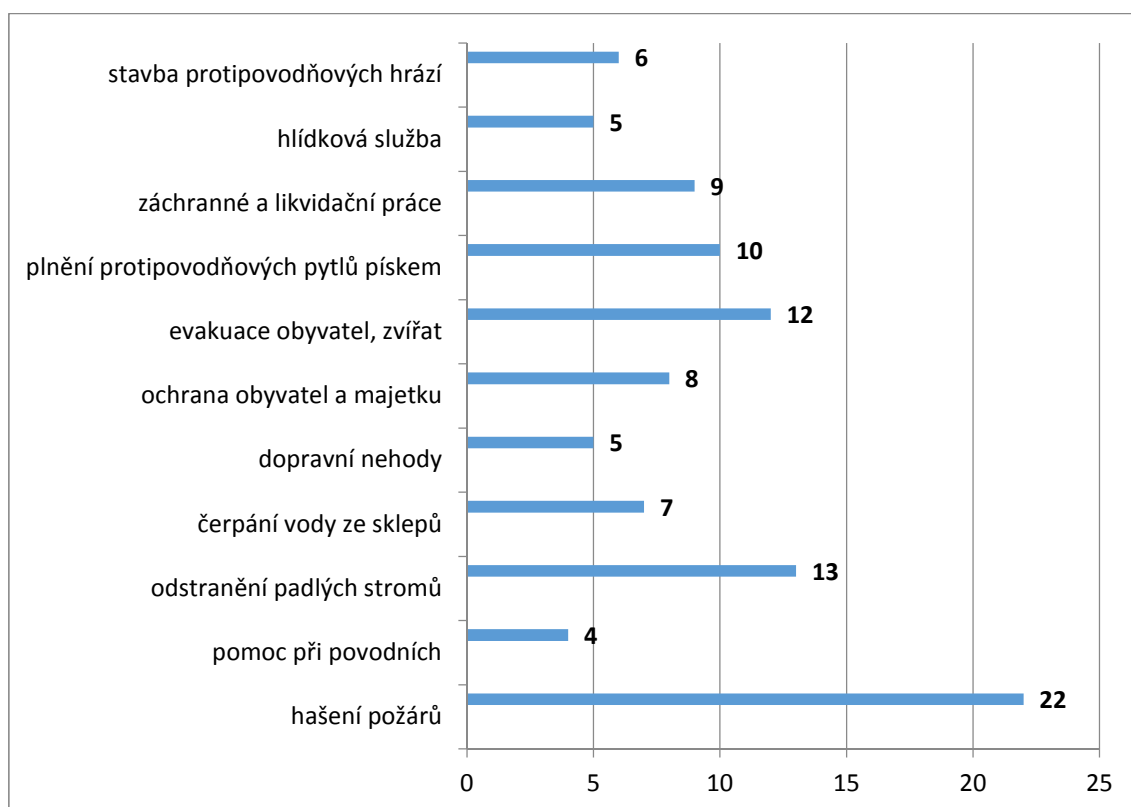
- a) JPO II
- b) JPO III
- c) JPO V

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 9 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 8, tj. do jaké kategorie mají jednotku požární ochrany (dále JPO) zařazenou. Z celkového počtu 34 odpovědí uvedlo 16 respondentů kategorii JPO V, 14 respondentů uvedlo kategorii JPO II a 4 respondenti uvedli kategorii JPO III.

Obrázek 10 Prioritní využití JPO (JSDHO) obce v době krizové situace

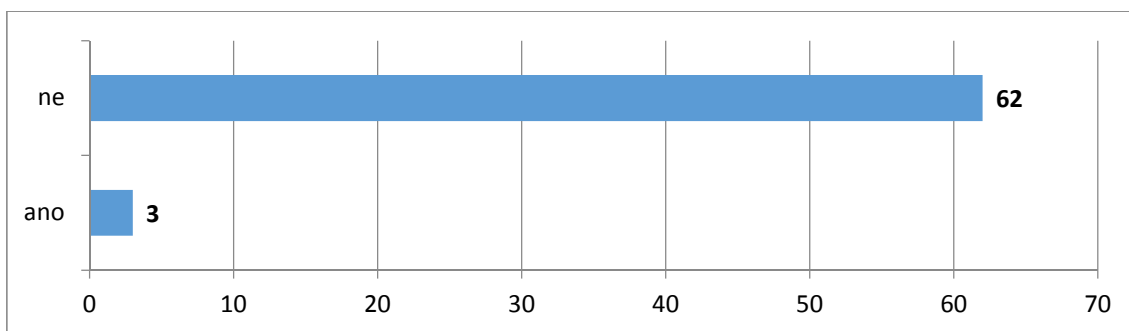

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 10 je patrné prioritní využití JPO (JSDHO) obce v době krizové situace. Respondenti odpovídali dle svého uvážení a praktických zkušeností, odpovědělo celkem 34 respondentů. Obrázek vyjadřuje četnost odpovědí respondentů, které byly následující: „hašení požárů“ bylo uvedeno 22krát, „odstranění padlých stromů“ bylo uvedeno 13krát, „evakuace obyvatel, zvířat“ bylo uvedeno 12krát, „plnění protipovodňových pytlů s pískem“ bylo uvedeno 10krát, „záchranné a likvidační práce“ bylo uvedeno 9krát, „ochrana obyvatel a majetku“ bylo uvedeno 8krát, „čerpání vody ze sklepů“ bylo uvedeno 7krát, „stavba protipovodňových hrází“ bylo uvedeno 6krát, „hlídková služba“ bylo uvedeno 5krát, „dopravní nehody“ bylo uvedeno 5krát, „pomoc při povodních“ bylo uvedeno 4krát.

Obrázek 11 Zřízení obecní policie v obci

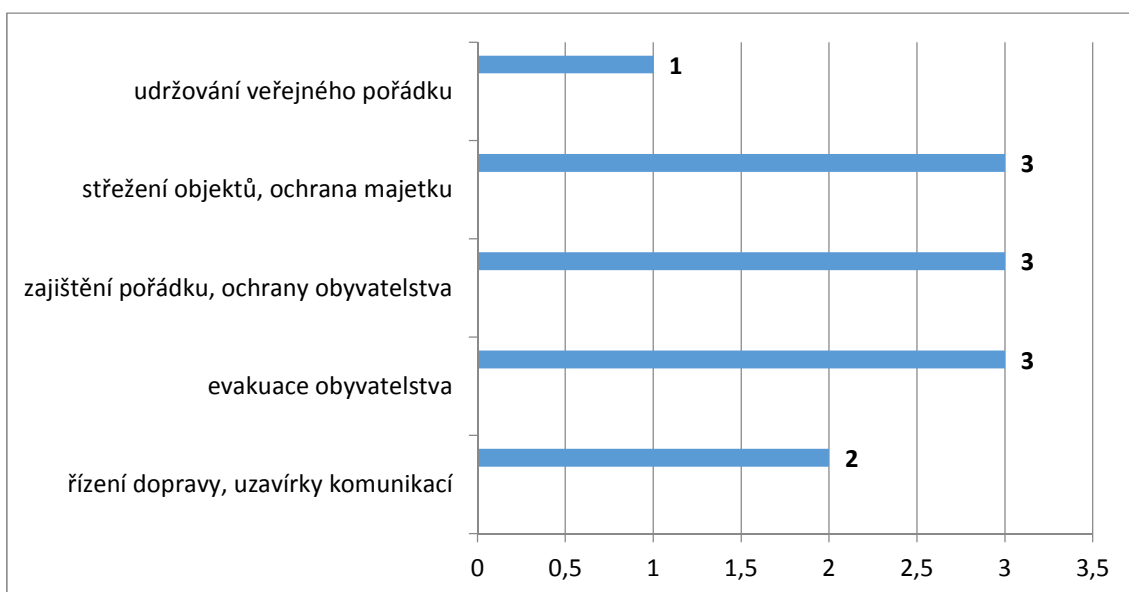
- a) ano
- b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 11 znázorňuje zřízení obecní policie v obci. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 62 respondentů „ano,“ a 3 respondenti „ne.“

Obrázek 12 Využití obecní policie v obci v době krizové situace

Zdroj: vlastní výzkum

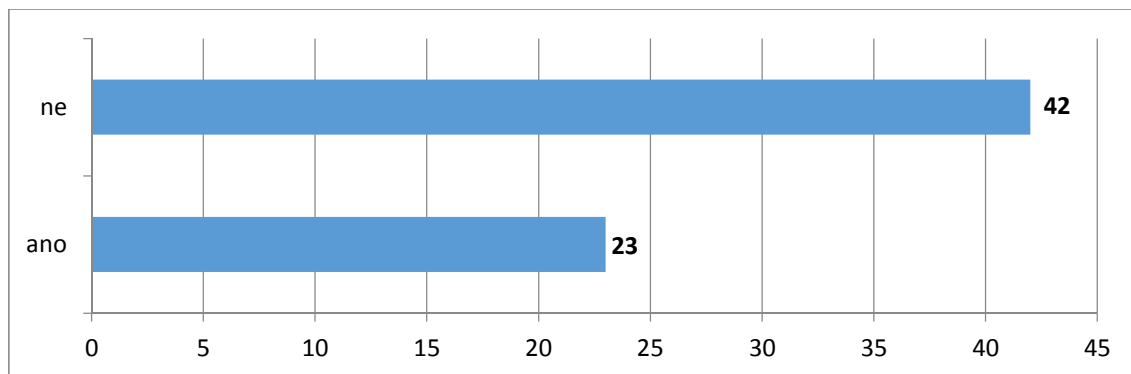
Obrázek 12 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 11, tj. k jakým činnostem je obecní policie v době krizové situace obcí využívána, odpověděli celkem 3 respondenti. Obrázek znázorňuje četnost odpovědí respondentů, které byly následující: „střežení objektů, ochrana majetku“ bylo uvedeno 3krát, „zajištění pořádku, ochrany obyvatelstva“ bylo uvedeno 3krát, „evakuace obyvatelstva“ bylo uvedeno 3krát, „řízení dopravy, uzavírky komunikací“ bylo uvedeno 2krát a „udržování veřejného pořádku“ bylo uvedeno 1krát.

Obrázek 13 Zřízení komunální služby (technické služby, městské služby, apod.)

v obci

a) ano

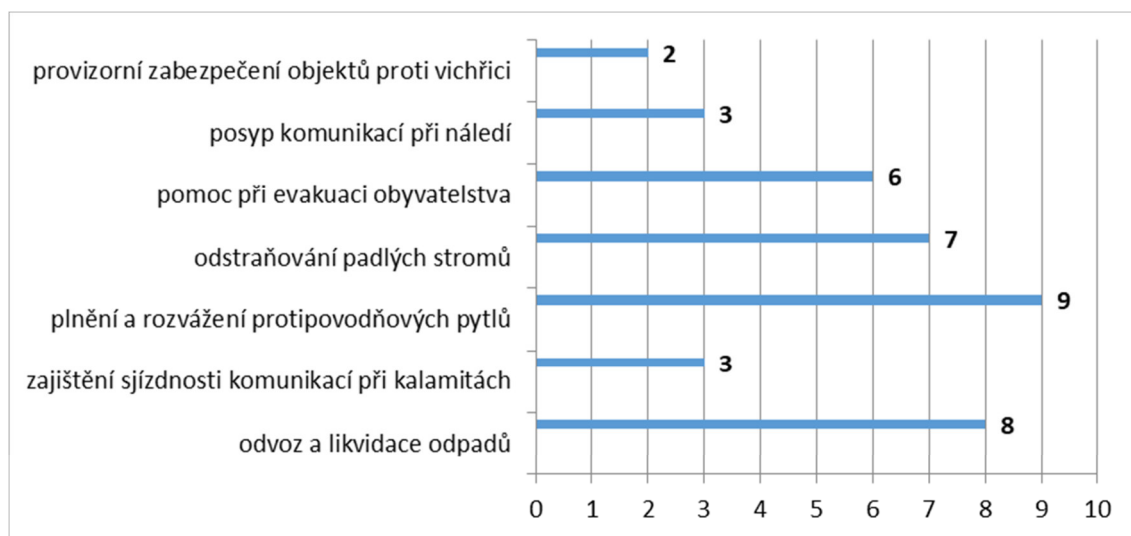
b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 13 je patrné zřízení komunální služby (technické služby, městské služby, apod.) v obci. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 42 respondentů „ne“ a 23 respondentů „ano.“

Obrázek 14 Zabezpečení činností komunální služby obce v době krizové situace

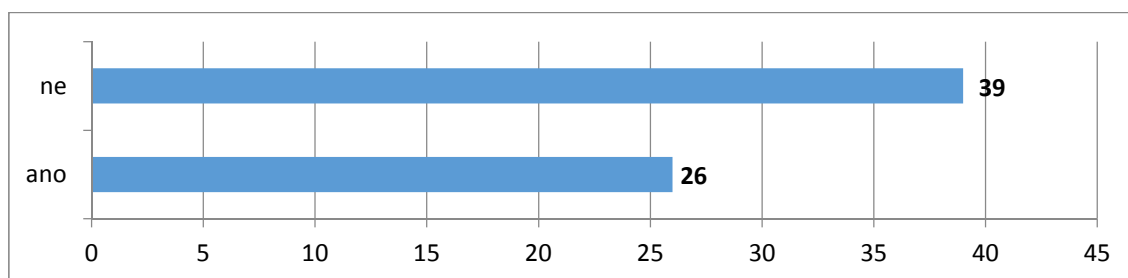

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 14 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 13, tj. k jakým činnostem (úkolům) komunální službu v době krizové situace obce využívají. Odpovědělo celkem 23 respondentů. Obrázek vyjadřuje četnost odpovědí respondentů, které byly následující: „plnění a rozvážení protipovodňových pytlů“ bylo uvedeno 9krát, „odvoz a likvidace odpadů“ bylo uvedeno 8krát, „odstraňování padlých stromů“ bylo uvedeno 7krát, „pomoc při evakuaci obyvatelstva“ bylo uvedeno 6krát, „zajištění sjízdnosti komunikací při kalamitách“ bylo uvedeno 3krát, „posyp komunikací při náledí“ bylo uvedeno 3krát a „provizorní zabezpečení objektů proti vichřici“ bylo uvedeno 2krát.

Obrázek 15 Zřízení příspěvkové organizace obce nebo zařízení, které poskytuje pečovatelské služby

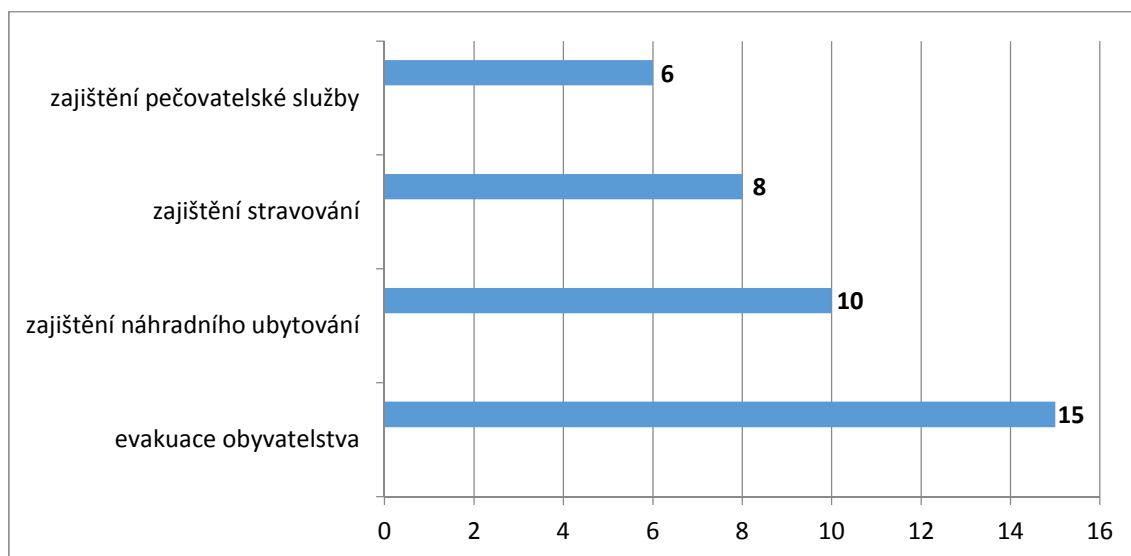
- a) ano
- b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 15 je patrné zřízení příspěvkové organizace obce nebo zařízení, které je provozováno samotnou obcí, a které poskytuje pečovatelské služby (např. dům s pečovatelskou službou, pečovatelské služby pro staré a nemocné občany, stravovací a společenské centrum apod.). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 39 respondentů „ano“ a 26 respondentů „ne.“

Obrázek 16 Zabezpečení činností příspěvkové organizace nebo zařízení provozované obcí v době krizové situace

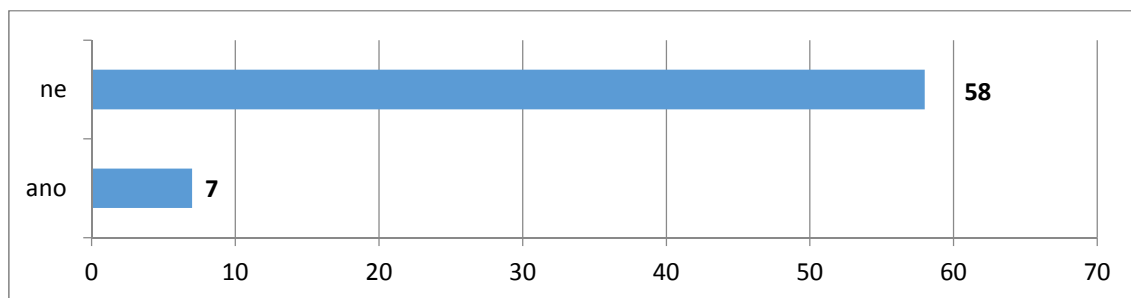

Zdroj: vlastní výzkum

V obrázku 16 je rozvinuta odpověď „ano“ z obrázku 15, tj. jaké činnosti (úkoly) příspěvková organizace obce v době krizové situace zabezpečuje. Skrze možnost otevřené odpovědi odpovědělo celkem 39 respondentů. Odpovědi respondentů jsou vyjádřeny četností, kdy odpovědi byly následující: „evakuace obyvatelstva“ bylo uvedeno 15krát, „zajištění náhradního ubytování“ bylo uvedeno 10krát, „zajištění stravování“ bylo uvedeno 8krát, „zajištění pečovatelské služby“ bylo uvedeno 6krát.

Obrázek 17 Funkce osoby nebo pracoviště krizového řízení na městském úřadě

- a) ano
- b) ne

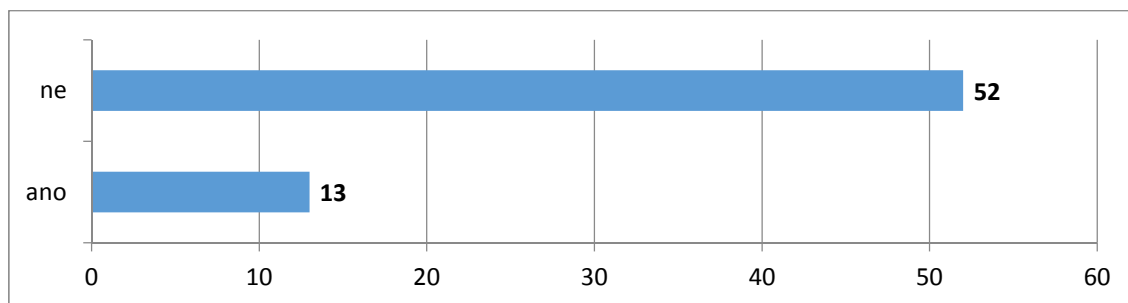
Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 17 znázorňuje zřízení funkce osoby nebo pracoviště krizového řízení na městském úřadě. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 58 respondentů „ne“ a 7 respondentů „ano.“

Obrázek 18 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření

a) ano

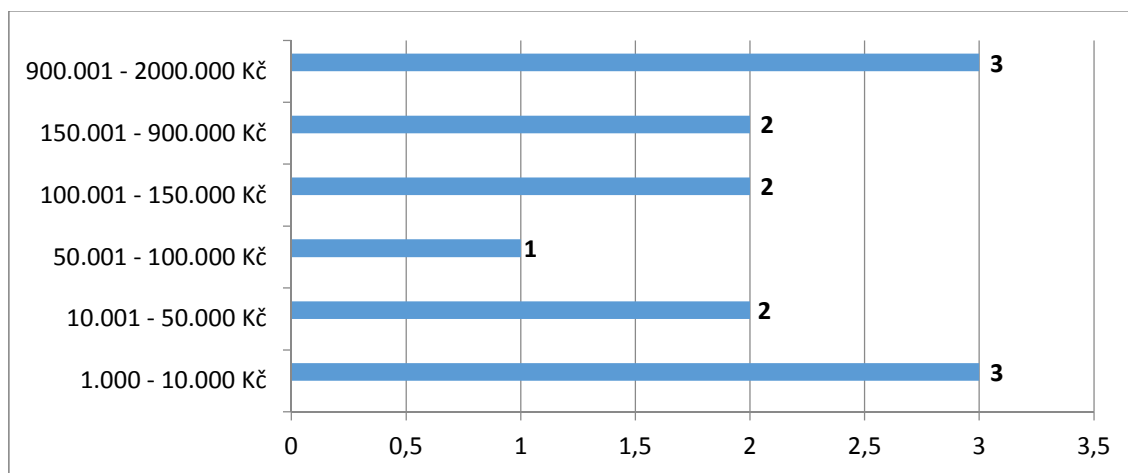
b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 18 je patrné plánování v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření, finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací dle platné legislativy (novela vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, od 1. 1. 2019). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 52 respondentů „ne“ a 13 respondentů „ano.“

Obrázek 19 Výše finančních prostředků (v Kč) k zabezpečení řešení krizových situací v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření

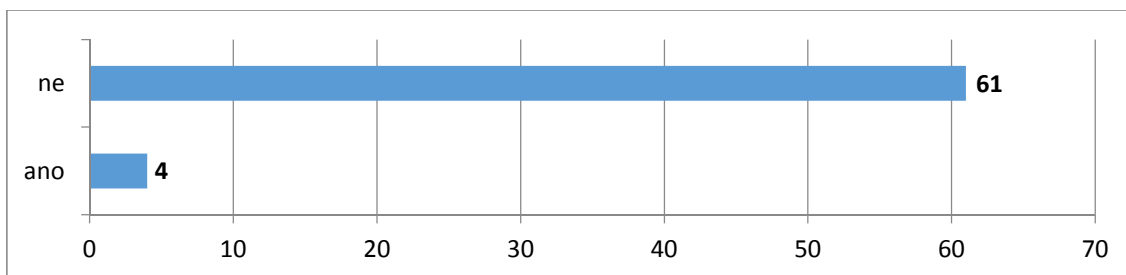

Zdroj: vlastní výzkum

V obrázku 19 je rozvinuta odpověď „ano“ z obrázku 18, tj. v jaké výši je plánovaná výdajová část schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací. Z celkového počtu 13 odpovědí uvedli 3 respondenti alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 3 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 900.001-2.000.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 10.001-50.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 100.001-150.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 150.001-900.000 Kč a 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 50.001-100.000 Kč.

Obrázek 20 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení

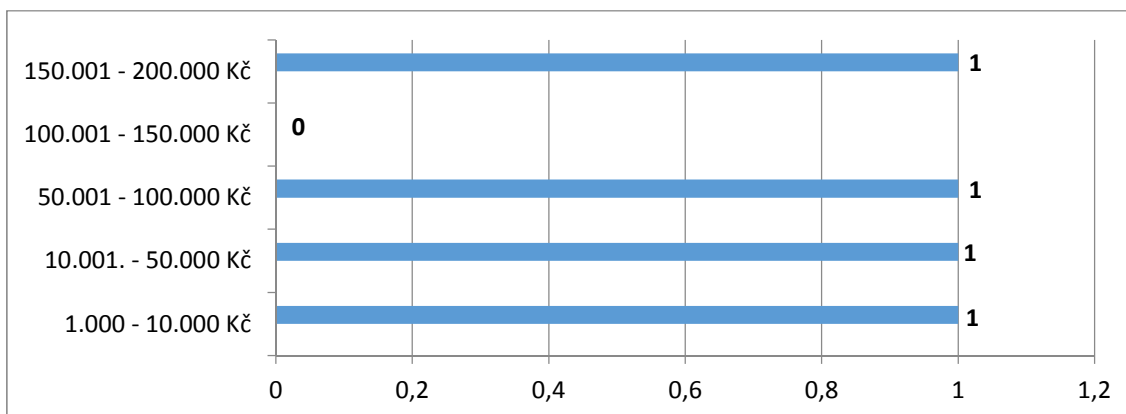
- a) ano
- b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 20 je patrné plánování v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení finanční prostředky (např. zpracování studií, analýz, zpracování povodňového plánu apod.). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 61 respondentů „ne“ a 4 respondenti „ano.“

Obrázek 21 Výše finančních prostředků (v Kč) v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení

Zdroj: vlastní výzkum

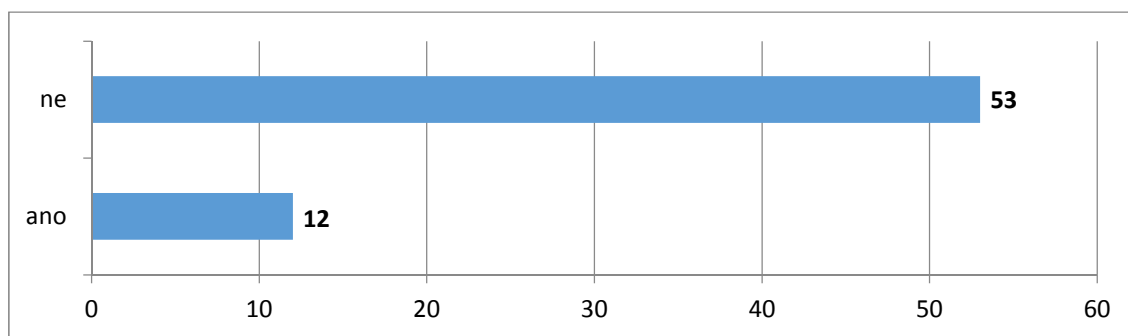
Obrázek 21 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 20, tj. pokud obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení finanční prostředky, v jaké výši (v Kč). Z celkového počtu 4 odpovědí uvedl 1 respondent alokaci výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 1 respondent alokaci výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí

10.001-50.000 Kč, 1 respondent alokaci výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 50.001-100.000 Kč a 1 respondent alokaci výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 150.001-200.000 Kč.

Obrázek 22 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukryvání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.)

a) ano

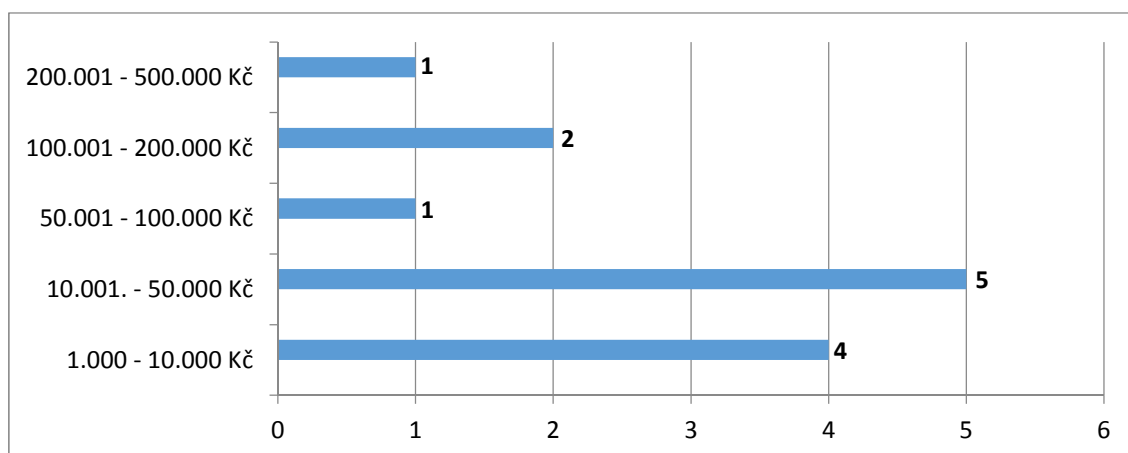
b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 22 znázorňuje, zda obce plánují finanční prostředky v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukryvání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 53 respondentů „ne“ a 12 respondenti „ano.“

Obrázek 23 Výše (v Kč) finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva

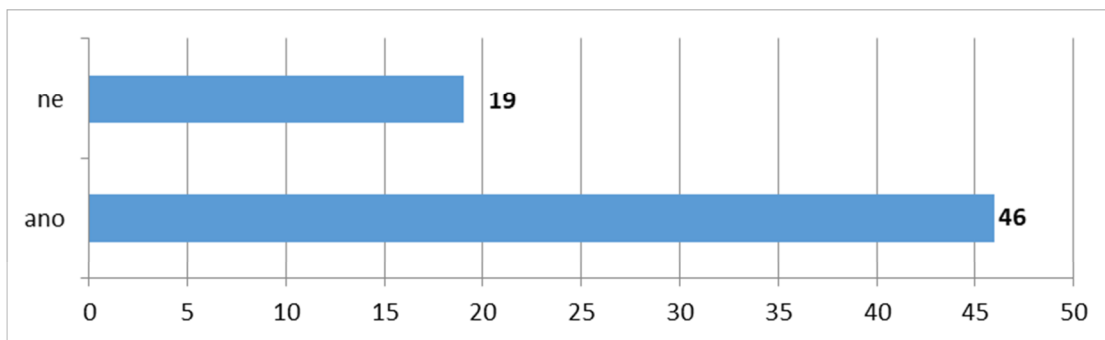

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 23 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 22. Je z něho patrné výše plánování finančních prostředků (v Kč) v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva finanční prostředky. Z celkového počtu 12 odpovědí uvedlo 5 respondentů alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 10.001-50.000 Kč, 4 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 100.001-200.000 Kč, 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 50.001-100.000 Kč a 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 200.001-500.000 Kč.

Obrázek 24 Zřízení jednotného systému varování a vyrozumění obyvatelstva (JSVV) v obci

- a) ano
- b) ne

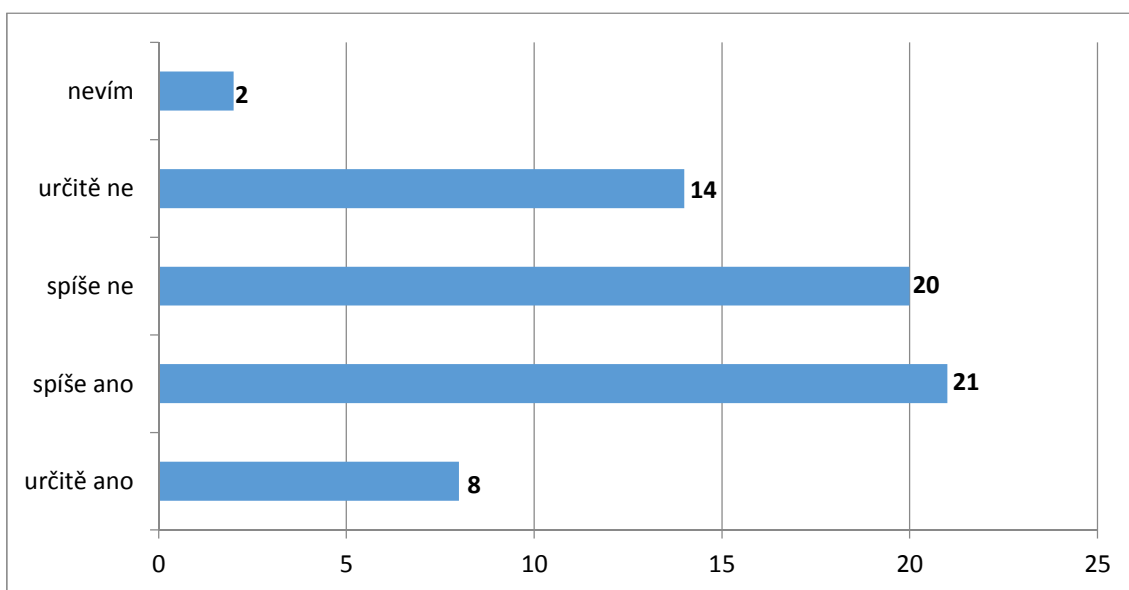

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 24 znázorňuje zřízení Jednotný systém varování a vyrozumění obyvatelstva (JSVV) obcemi. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 46 respondentů „ano“ a 19 respondentů „ne.“

Obrázek 25 Pokrytí prvotních nákladů v rámci schváleného rozpočtu obce na pokrytí prvotních nákladů a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) nevím

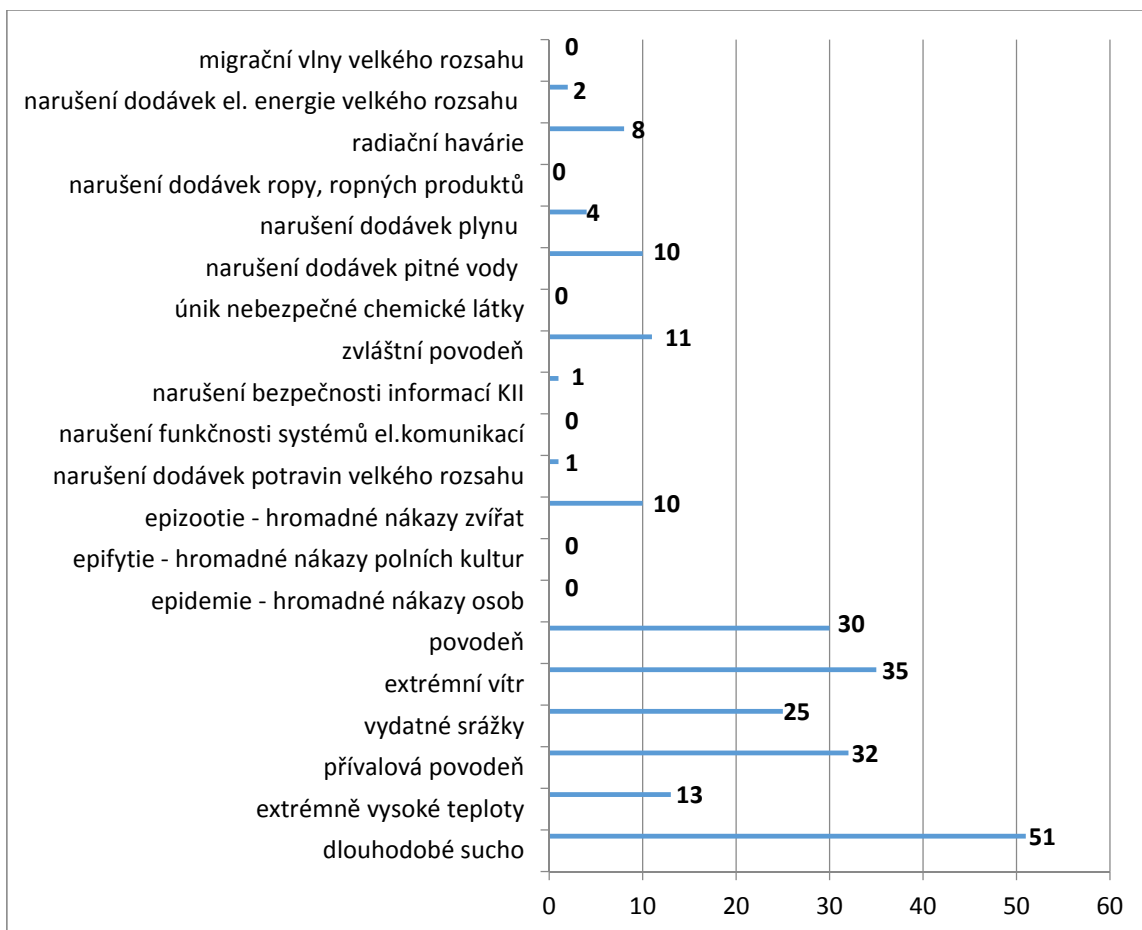

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 25 je patrné, zda schválený rozpočet obce ve své výdajové části dokáže zcela pokrýt prvotní náklady a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 21 respondentů „spíše ano,“ 20 respondentů uvedlo „spíše ne“, 14 respondentů uvedlo „určitě ne,“ 8 respondentů uvedlo „určitě ano“ a 2 respondenti uvedli „nevím.“

Obrázek 26 Výskyt potencionálních rizik a hrozeb v obci dle nových typových plánů

- a) dlouhodobé sucho
- b) extrémně vysoké teploty
- c) přívalová povodeň
- d) vydatné srážky
- e) extrémní vítr
- f) povodeň
- g) epidemie - hromadné nákazy osob
- h) epifytie - hromadné nákazy polních kultur
- i) epizootie - hromadné nákazy zvířat
- j) narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací
- k) narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury
- l) zvláštní povodeň
- m) únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení
- n) narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
- o) narušení dodávek plynu velkého rozsahu
- p) narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu
- q) radiační havárie
- r) migrační vlny velkého rozsahu
- s) narušování zákonnosti velkého rozsahu (vč. terorismu)
- t) narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu

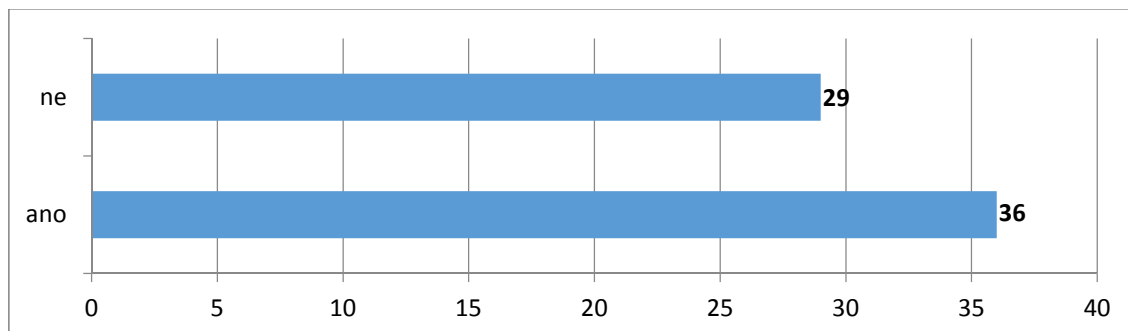
Zdroj: vlastní výzkum

V obrázku 26 je představen výskyt potencionálních rizik a hrozeb v obci dle nových typových plánů (s možností výběru více odpovědí). Na tuto otázku odpovědělo celkem 65 respondentů. Obrázek vyjadřuje četnost odpovědí, které byly následující: „dlouhodobé sucho“ bylo uvedeno 51krát, „extrémní vítr“ bylo uvedeno 35krát, „přívalová povodeň“ bylo uvedeno 32krát, „povodeň“ bylo uvedeno 30krát, „vydatné srážky“ bylo uvedeno 25krát, „extrémně vysoké teploty“ bylo uvedeno 13krát, „zvláštní povodeň“ bylo uvedeno 11krát, „epizootie – hromadné nákazy zvířat“ bylo uvedeno 10krát, „narušení dodávek pitné vody“ bylo uvedeno 10krát, „radiační havárie“ bylo uvedeno 8krát, „narušení dodávek plynu“ bylo uvedeno 4krát, „narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu“ bylo uvedeno 2krát, „narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury“ bylo uvedeno 1krát, „narušení dodávek potravin velkého rozsahu“ bylo uvedeno 1krát.

Obrázek 27 Škody na obecním majetku obci v horizontu 10 let

a) ano

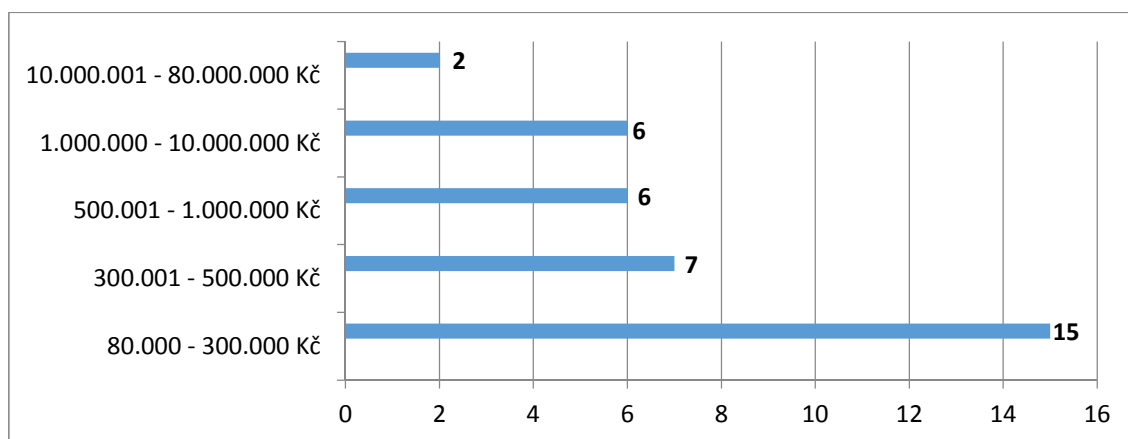
b) ne

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 27 je patrný výskyt škod na obecním majetku v horizontu 10 let. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 36 respondentů „ano“ a 29 respondentů „ne.“

Obrázek 28 Výše škod na obecním majetku v Kč

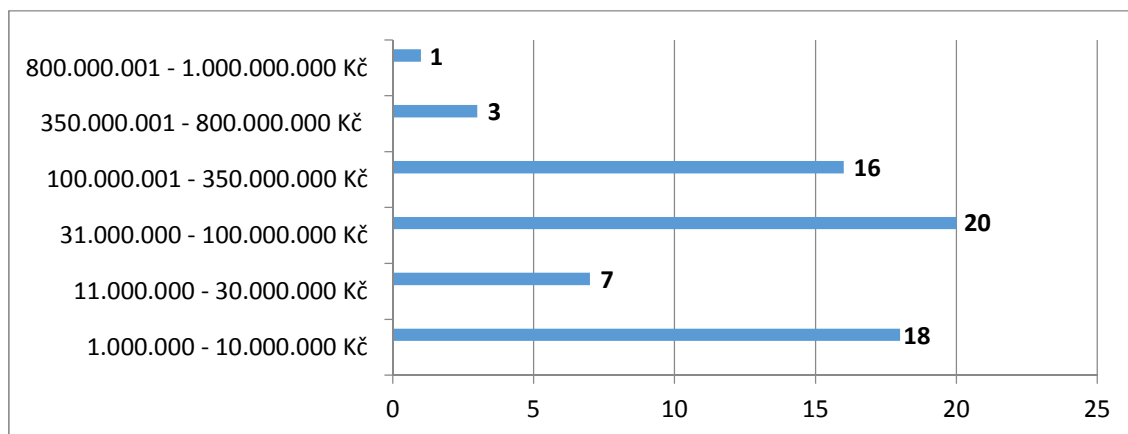

Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek 28 rozvíjí odpověď „ano“ z obrázku 27, tj. je z něho patrná výše škod na obecním majetku v Kč. Z celkového počtu 36 odpovědí uvedlo 15 respondentů výši škod v rozmezí 80.000-300.000 Kč, 7 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 300.001-500.000 Kč, 6 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 500.001-1.000.000 Kč,

6 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 1.000.000-10.000.000 Kč a 2 respondenti uvedli výši škod v rozmezí 10.000.001-80.000.000 Kč.

Obrázek 29 Hodnota nemovitého majetku obce (inventární i účetní stav k 31. 12. 2018) v Kč

Zdroj: vlastní výzkum

Z obrázku 29 je zřejmá hodnota nemovitého majetku obce (inventární i účetní stav k 31. 12. 2018) v Kč. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 20 respondentů hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 31.000.000-100.000.000 Kč, 18 respondentů uvedlo hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 1.000.000-10.000.000 Kč, 16 respondentů uvedlo hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 100.000.001-350.000.000 Kč, 3 respondenti uvedli hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 350.000.001-800.000.000 Kč a 1 respondent uvedl hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 800.000.001-1.000.000.000 Kč.

4.2 Porovnání vybraných výsledků dotazníkového šetření

1. Analýza současného stavu v návaznosti na nově platnou legislativu – resp. jaké obce vyčleňují finanční rezervu a v jaké výši (v Kč)

Tabulka 2 Přehled vyčleněné finanční rezervy

typ obce	počet obcí	výše tvorby rezervy v Kč celkem
I. typu	10	2 687 000,00 Kč
II. typu	1	200 000,00 Kč
III. typu	2	240 000,00 Kč

Zdroj: vlastní výzkum

Z uvedené tabulky vyplývá, že obce III. typu (s rozšířenou působností) neplánují v dostatečné míře finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Tyto obce by především měly být příkladem pro obce nižšího typu. Obce II. typu (s pověřeným obecním úřadem) neplánují v dostatečné míře nebo vůbec finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Některé obce I. typu (základním rozsah výkonu státní správy) plánují pouze nahodile nebo výjimečně finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků.

2. Porovnání výdajové části schváleného rozpočtu obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace

Tabulka 3 Porovnání výdajů rozpočtu na výši tvorby rezervy

typ obce	počet obcí	výše tvorby rezervy v Kč celkem	celkové výdaje v Kč schváleného rozpočtu
I. typu	10	2 687 000,00 Kč	240 359 459,00 Kč
II. typu	1	200 000,00 Kč	166 711 180,00 Kč
III. typu	2	240 000,00 Kč	2 694 754 000,00 Kč

Zdroj: vlastní výzkum

Z uvedené tabulky vyplývá, že v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obcí, obce hospodaří s finančními prostředky úměrnými velikosti dané obce. Vzhledem k výši tvorby výdajové části schváleného rozpočtu u obcí III. typu, je výše povinné tvorby rezervy neúměrná. U obcí II. typu je stav velmi obdobný a pouze obce I. typu alokují povinnou finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Je však nutno podotknout, zda je tvorba povinné rezervy dostatečná.

3. Porovnání tvorby finanční rezervy s celkovou výší škod na majetku obcí

Tabulka 4 Porovnání tvorby finanční rezervy proti výši škod na obecním majetku

typ obce	počet obcí	výše tvorby rezervy v Kč celkem	výše škod v Kč na majetku
I. typu	10	2 687 000,00 Kč	7 290 000,00 Kč
II. typu	1	200 000,00 Kč	1 250 000,00 Kč
III. typu	2	240 000,00 Kč	4 005 000,00 Kč

Zdroj: vlastní výzkum

Z uvedené tabulky je patrné, že výše škod, která vznikla na majetku obcí za posledních 10 let, v porovnání s výší tvorby povinné finanční rezervy, je absolutně nedostačující, neboť vytvořená rezerva by nebyla schopná pokrýt prvotní finanční náklady na odstranění následků krizových situací.

5 Diskuze

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jak vybrané obce Jihočeského kraje na území ORP České Budějovice plánují finanční prostředky na přípravu, řešení krizových situací a odstraňování jejich následků dle ustanovení § 25 zákona písm. a) č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů včetně řešení ochrany obyvatelstva. V souvislosti se stanoveným cílem byla položena výzkumná otázka: „Plánují vybrané obce Jihočeského kraje pro přípravu a řešení krizových situací finanční prostředky?“ Snahou diskuze této práce je souhrn zjištěných skutečností z dotazníkového šetření s následným porovnáním výdajů schváleného rozpočtu jednotlivých obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace. Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo osloveno celkem 109 obcí, celkem bylo vyplněno 65 dotazníků.

Nejvíce zastoupeným typem obce (obrázek 2) dle rozsahu výkonu přenesené působnosti uvedlo 59 respondentů, že jsou I. typu, 3 respondenti II. typu a 3 respondenti III. typu. Dotazníkové šetření odhalilo (tabulka 2), že obce III. typu (s rozšířenou působností) neplánují v dostatečné míře finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Dle našeho názoru a současně i v souladu s ustanovení § 25 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, by měly obce III. typu, být příkladem pro obce nižšího typu. Vzhledem k této skutečnosti lze předpokládat, že i obce II. typu (s pověřeným obecním úřadem) neplánují v dostatečné míře nebo vůbec finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků, což potvrdilo i naše dotazníkové šetření (tabulka 3). I přes výše uvedené skutečnosti je potěšující, že některé obce I. typu (základní rozsah výkonu státní správy) plánují pouze nahodile nebo výjimečně finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků.

Velikost obce je jedním z ukazatelů, jaký typ obce dle rozsahu výkonu přenesené působnosti obec je. Z obrázku 3 je zřejmé, že z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 39 respondentů, že jsou obce do 999 obyvatel, 22 respondentů uvedlo v rozmezí 1000-2999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 3000-3999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 4000-5999 obyvatel, 1 respondent uvedl v rozmezí 6000-19999 obyvatel a 1 respondent uvedl v rozmezí 20000-99999 obyvatel.

Potěšující bylo zjištění týkající se druhu schváleného rozpočtu obcemi (obrázek 4). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 28 respondentů, že schvalují schodkový

rozpočet, 27 respondentů, že schvalují vyrovnaný rozpočet a 10 respondentů, že schvalují přebytkový rozpočet. Podrobnější analýza ukázala (obrázek 5) druh každoročně schvalovaného rozpočtu obcemi. Z celkového počtu 28 odpovědí uvedlo 15 respondentů, že mají schodek krytý přebytkem hospodaření z minulých let (položky 81x5), 12 respondentů uvedlo, že mají schodek krytý smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí (položky 81x3) a 1 respondent schodek krytý kontokorentním úvěrem (položka 8905). Z uvedeného zjištění vyplývá, že převážná většina obcí schvaluje vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet. Pokud je schválen schodkový rozpočet, je kryt přebytkem hospodaření z minulých let. V souvislosti se zjištěnými výsledky a následnou analýzou jednotlivých schválených rozpočtů lze usuzovat, že se obce zbytečně nezadlužují, pokud to není nezbytně nutné.

Výsledky dotazníkového šetření poukázaly i na výši výdajové části schváleného rozpočtu v Kč pro rok 2019. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 31 respondentů rozmezí 1 mil.-10 mil. Kč, 15 respondentů uvedlo rozmezí 11 mil.-30 mil. Kč, 12 respondentů uvedlo rozmezí 31 mil.-60 mil. Kč, 4 respondenti uvedli rozmezí 61 mil.-100 mil. Kč, 2 respondenti uvedli rozmezí 101 mil.-220 mil. Kč a 1 respondent uvedl rozmezí 221 mil.-2.500 mil. Kč. V porovnání na velikost obce, schválený druh rozpočtu je možno uvést, že výdajová část jednotlivých obcí je dobře navržena.

V souvislosti s druhem schvalovaného rozpočtu se nabízí upozornit i na výši v %, kterou představuje dluh obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, tj. konkrétně číselné fiskální pravidlo. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 43 respondentů výši dluhu v % v rozmezí 1-15 %, 17 respondentů uvedlo výši dluhu obce v % v rozmezí 16-30 %, 3 respondenti uvedli výši dluhů obce v rozmezí 31-49 %, 1 respondent uvedl výši dluhů obce v rozmezí 50-60 % a 1 respondent uvedl výši dluhů obce v rozmezí 61 a více %. Nabízí se uvést, že jednotlivé obce se zbytečně nezadlužují, odpovědně hospodaří, což vplynulo i ze schvalovaného druhu rozpočtu jednotlivými obcemi (obrázek 4).

Pro zvládnutí krizové situace bylo dále zjišťováno, zda mají jednotlivé obce zřízenou jednotku sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen JPO). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 34 respondentů „ano,“ a 31 respondentů odpovědělo „ne.“ Při podrobnější analýze odpovědí bylo zjištěno, že z celkového počtu 34 odpovědí uvedlo 16 respondentů kategorii jednotka požární ochrany (dále jen JPO) JPO V, 14 respondentů uvedlo kategorii JPO II a 4 respondenti uvedli kategorii JPO III (obrázek 8).

V souvislosti s JPO výzkumné šetření ukázalo konkrétní činnosti, které prioritně JPO obce v době krizové situace využívají. I přes to, že se vyjádřilo celkem 34 respondentů (obrázek 10), výsledky jsou potěšující. Četnosti odpovědí byly následující: „hašení požárů“ bylo uvedeno 22krát, „odstranění padlých stromů“ bylo uvedeno 13krát, „evakuace obyvatel, zvířat“ bylo uvedeno 12krát, „plnění protipovodňových pytlů s pískem“ bylo uvedeno 10krát, „záchranné a likvidační práce“ bylo uvedeno 9krát, „ochrana obyvatel a majetku“ bylo uvedeno 8krát, „čerpání vody ze sklepů“ bylo uvedeno 7krát, „stavba protipovodňových hrází“ bylo uvedeno 6krát, „hlídková služba“ bylo uvedeno 5krát, „dopravní nehody“ bylo uvedeno 5krát, „pomoc při povodních“ bylo uvedeno 4krát.

Z uvedeného zjištění představeného v obrázku 8, 9, 10 vyplynulo, že jednotky požární ochrany jsou velmi důležitým prvkem – pilířem v obci při řešení mimořádných událostí, krizových situací a odstranění jejich následků a má smysl je zřizovat, provozovat a finančně podporovat.

V době krizové situace je možno obcí využít i obecní policii, pokud je zřízena. Z obrázku 11 je zřejmé, že 62 obcí nemá zřízenou obecní policii a 3 ano. Tento výsledek pravděpodobně souvisí se skutečností, že v našem výzkumném šetření byly nejpočetněji zastoupeny obce I. typu a minimálně obce II. a III. typu (obrázek 2). Z uvedeného tedy vyplývá, že obecní policii má zřízenou pouze obec s rozšířenou působností, neboť provoz tohoto orgánu obce je velmi finančně nákladný a malá obec si dovolit zřídit obecní policii nemůže. V těchto případech je přidružena k obvodní policii v jejich blízkém okolí.

I přes to, že obecní policii uvedli v našem dotazníkovém šetření pouze 3 respondenti (obrázek 11), bylo zajímavé sledovat konkrétní četnosti odpovědí jednotlivých dotazovaných, kteří odpovídali na základě svých praktických zkušeností. Využívané činnosti obecní policie v době krizové situace byly následující: „střežení objektů, ochrana majetku“ bylo uvedeno 3krát, „zajištění pořádku, ochrany obyvatelstva“ bylo uvedeno 3krát, „evakuace obyvatelstva“ bylo uvedeno 3krát, „řízení dopravy, uzavírky komunikací“ bylo uvedeno 2krát a „udržování veřejného pořádku“ bylo uvedeno 1krát. Nemalou měrou se v době krizové situace podílí i komunální služba (technické služby, městské služby apod.) dané obce. Z obrázku 13 je zřejmé, že zřízení komunální služby uvedlo 23 respondentů, 42 nikoli. Dle vyjádření respondentů (obrázek 14) v době krizové situace obce využívají komunální služby k následujícím činnostem: „plnění a rozvážení protipovodňových pytlů“ bylo uvedeno 9krát, „odvoz a likvidace odpadů“

bylo uvedeno 8krát, „odstraňování padlých stromů“ bylo uvedeno 7krát, „pomoc při evakuaci obyvatelstva“ bylo uvedeno 6krát, „zajištění sjízdnosti komunikací při kalamitách“ bylo uvedeno 3krát, „posyp komunikací při náledí“ bylo uvedeno 3krát a „provizorní zabezpečení objektů proti vichřici“ bylo uvedeno 2krát. Z uvedených výsledků je zřejmé, že pokud má obec zřízenou vlastní organizaci technických služeb, při krizových situacích je využívána.

V době krizové situace je mnohdy potřeba zajistit i evakuaci osob, náhradní ubytování, stravování evakuovaných osob. Pro samotnou obec to v praxi znamená zřízení příspěvkové organizace obce nebo zařízení, které je provozováno samotnou obcí, a které poskytuje pečovatelské služby (např. dům s pečovatelskou službou, pečovatelské služby pro staré a nemocné občany, stravovací a společenské centrum apod.). Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 39 respondentů „ano“ a 26 respondentů „ne“ (obrázek 15). V případě, že oslovení zástupci jednotlivých obcí uvedli, že mají zřízenou příspěvkovou organizaci obce nebo zařízení, které poskytuje pečovatelské služby, měli možnost na základě svých praktických zkušeností uvést konkrétní činnosti (úkoly), které příspěvková organizace obce v době krizové situace zabezpečuje. Četnosti odpovědí byly následující: „evakuace obyvatelstva“ bylo uvedeno 15krát, „zajištění náhradního ubytování“ bylo uvedeno 10krát, „zajištění stravování“ bylo uvedeno 8krát, „zajištění pečovatelské služby“ bylo uvedeno 6krát. Z obrázků 15 a 16 je patrné, že nadpoloviční většina obcí zřizuje v rámci své obce příspěvkové organizace v sociální oblasti, převážně pečovatelské služby a tyto organizace jsou schopné v době vzniku krizové situace plnohodnotně pomáhat ohroženému obyvatelstvu v nouzi.

Nedílnou součástí krizového plánování je i zřízení funkce osoby nebo pracoviště krizového řízení na konkrétním obecním úřadě. Z šetření vyplynulo, že většina obcí (obrázek 17) funkci osoby nebo pracoviště krizového řízení nemají.

V souvislosti s novelou vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, od 1. 1. 2019 bylo zjišťováno, zda obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření, finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací dle platné legislativy. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 52 respondentů „ne“ a 13 respondentů „ano“ (obrázek 18). Z uvedeného zjištění vyplynulo, že obce III. typu (s rozšířenou působností) neplánují v dostatečné míře finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Jak již bylo zmíněno, tyto obce by především měly být příkladem pro obce nižšího typu. Obce II.

typu (s pověřeným obecním úřadem) neplánují v dostatečné míře nebo vůbec finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Některé obce I. typu (základní rozsah výkonu státní správy) plánují pouze nahodile nebo výjimečně finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků (tabulka 3).

Pokud obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací, bylo zjišťováno, v jaké výši. Z celkového počtu 13 odpovědí uvedli 3 respondenti alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 3 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 900.001-2.000.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 10.001-50.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 100.001-150.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 150.001-900.000 Kč a 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5213 v rozmezí 50.001-100.000 Kč. Ustanovení § 25 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů ukládá alokovat finanční prostředky k zajištění přípravy na krizové situace a účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Nově, od 1. 1. 2019 ukládá vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, povinnost rozpočtovat v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření, finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací dle platné legislativy. Bohužel již ale zákon, ani vyhláška neukládá povinnost obcím, v jaké % výši tuto rezervu alokovat.

Pokud obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení finanční prostředky (např. zpracování studií, analýz, zpracování povodňového plánu apod.), bylo zjišťováno, v jaké výši. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 61 respondentů „ne“ a 4 respondenti „ano.“ Tyto výsledky s největší pravděpodobností souvisejí s výsledky představenými v obrázku 17, tj., že dotazovaní respondenti nemají na svém městském úřadě zřízenou funkci osoby nebo pracoviště krizového řízení. Obsahová náplň § 5272 zahrnuje zabezpečení řídicích činností zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizových situací, včetně zabezpečení připravenosti k obraně státu nebo s ochranou

kritické infrastruktury, tedy činnost osoby nebo zřízeného pracoviště krizového řízení. I přes to, že pouze 4 dotazovaní respondenti uvedli (obrázek 20), plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce, nabízí se uvést, že 1krát se vyskytla odpověď alokace výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 1krát alokace výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 10.001-50.000 Kč, 1krát alokace výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 50.001-100.000 Kč a 1krát alokace výdajové části rozpočtu na § 5272 v rozmezí 150.001-200.000 Kč.

Pokud obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukrývání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.) finanční prostředky, bylo zjištěno, že z celkového počtu 65 respondentů uvedlo 53 „ne“ a 12 „ano“ (obrázek 22).

Pokud obce plánují v rámci výdajové části schváleného rozpočtu pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukrývání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.) finanční prostředky, bylo zjišťováno, v jaké výši (v Kč). Z celkového počtu 12 dotazovaných uvedlo 5 respondentů alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 10.001-50.000 Kč, 4 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 1.000-10.000 Kč, 2 respondenti uvedli alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 100.001-200.000 Kč, 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 50.001-100.000 Kč a 1 respondent uvedl alokaci výdajové části rozpočtu na § 5212 v rozmezí 200.001-500.000 Kč.

Nedílnou součástí ochrany obyvatelstva je pořízení Jednotného systému varování a vyrozumění obyvatelstva (dále jen JSVV). Z našeho výzkumného šetření vyplynulo, že z celkového počtu 65 dotazovaných uvedlo 46 respondentů „ano“ a 19 respondentů „ne“, tj. 46 obcí má pořízený JSVV a 19 nikoli (obrázek 24).

S tvorbou účelové rezervy finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků dle ustanovení § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), byly zjišťovány názory dotazovaných, zda schválený rozpočet jejich obce ve své výdajové části dokáže zcela pokrýt prvotní náklady a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace. Z celkového počtu 65 odpovědí uvedlo 21 respondentů „spíše ano,“ 20 respondentů

uvedlo „spíše ne“, 14 respondentů uvedlo „určitě ne“, 8 respondentů uvedlo „určitě ano“ a 2 respondenti uvedli „nevím.“

Z odpovědí vyplývá, že jednotlivé obce jsou si vědomy toho, že alokaci zdrojů a tvorbu povinné finanční rezervy na přípravu, řešení krizových situací a odstraňování jejich následků, nejsou schopny schválené rozpočty obcí pro příslušný kalendářní rok dostatečně pokrýt.

V souvislosti se vznikem krizových situací bylo zjišťováno, jaká potencionální rizika a hrozby dle nových typových plánů se vyskytují v jejich obci (bylo možné označit více odpovědí). Četnosti odpovědí byly následující: „dlouhodobé sucho“ bylo uvedeno 52krát, „extrémní vítr“ bylo uvedeno 35krát, „přivalová povodeň“ bylo uvedeno 32krát, „povodeň“ bylo uvedeno 30krát, „vydatné srážky“ bylo uvedeno 25krát, „extrémně vysoké teploty“ bylo uvedeno 13krát, „zvláštní povodeň“ bylo uvedeno 11krát, „epizootie – hromadné nákazy zvířat“ bylo uvedeno 10krát, „narušení dodávek pitné vody“ bylo uvedeno 10krát, „radiční havárie“ bylo uvedeno 8krát, „narušení dodávek plynu“ bylo uvedeno 4krát, „narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury“ bylo uvedeno 1krát, „narušení funkčnosti systémů elektronických komunikací“ bylo uvedeno 1krát (obrázek 26). Nutno upozornit, že v souvislosti s dotazníkovým šetřením bylo uvedeno pouze 20 typových plánů pro řešení konkrétních druhů hrožících krizových situací (z původních 22) a to z důvodu předpokladu, že typový plán „Narušování zákonnosti velkého rozsahu (vč. terorismu)“ a typový plán „Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu“ se na území ORP České Budějovice nevyskytuje.

Obrázek 28 představuje, zda došlo v obci v horizontu 10 let ke škodám na obecním majetku. Z celkového počtu 65 dotazovaných uvedlo 36 respondentů „ano“ a 29 respondentů „ne“. Výše škod na obecním majetku v Kč uváděli následovně: z celkového počtu 36 odpovědí uvedlo 15 respondentů výši škod v rozmezí 80.000-300.000 Kč, 7 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 300.001-500.000 Kč, 6 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 500.001-1.000.000 Kč, 6 respondentů uvedlo výši škod v rozmezí 1.000.000-10.000.000 Kč a 2 respondenti uvedli výši škod v rozmezí 10.000.001-80.000.000 Kč.

V souvislosti s cílem práce byla posouzena dostatečná tvorba výše finanční rezervy v porovnání s výší škod na majetku obcí. (tabulka 4). Z uvedené tabulky je patrné, že výše škod, která vznikla na majetku obcí za posledních 10 let, v porovnání s výší

tvorby povinné finanční rezervy, je absolutně nedostačující, neboť vytvořená rezerva by nebyla schopná pokrýt prvotní finanční náklady na odstranění následků krizových situací. Z obrázku 29 je zřejmá hodnota nemovitého majetku jejich obce (inventární i účetní stav k 31. 12. 2018) v Kč. Z celkového počtu 65 dotazovaných uvedlo 20 respondentů hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 31.000.000-100.000.000 Kč, 18 respondentů uvedlo hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 1.000.000-10.000.000 Kč, 16 respondentů uvedlo hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 100.000.001-350.000.000 Kč, 3 respondenti uvedli hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 350.000.001-800.000.000 Kč a 1 respondent uvedl hodnotu nemovitého majetku v rozmezí 800.000.001-1.000.000.000 Kč.

V souladu se stanoveným cílem byla položena výzkumná otázka: Plánují vybrané obce Jihočeského kraje pro přípravu a řešení krizových situací finanční prostředky?, která skrze dotazníkové šetření a komparaci výdajů schváleného rozpočtu jednotlivých obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace, byla vyhodnocena. Následně bylo provedeno posouzení, zda je tato finanční rezerva dostatečná v porovnání s výší škod na majetku obcí.

Z uvedených výsledků a rozboru diskuze vyplývá, že obce III. typu (s rozšířenou působností) neplánují v dostatečné míře finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Tyto obce by především měly být příkladem pro obce nižšího typu. Obce II. typu (s pověřeným obecním úřadem) rovněž neplánují v dostatečné míře nebo vůbec finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Pouze některé obce I. typu (základním rozsah výkonu státní správy) plánují nahodile nebo výjimečně finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. V rámci výdajové části schválených rozpočtů obcí, obce hospodaří s finančními prostředky úměrnými své velikosti. Vzhledem k výši tvorby výdajové části schváleného rozpočtu u obcí III. typu, je výše povinné tvorby rezervy neúměrná. U obcí II. typu je stav velmi obdobný a pouze obce I. typu alokují povinnou finanční rezervu pro řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Je však nutno podotknout, zda je tvorba povinné rezervy dostatečná. Z uvedeného výzkumu je patrné, že výše škod, která vznikla na majetku obcí za posledních 10 let, v porovnání s výší tvorby povinné finanční rezervy, je absolutně nedostačující, neboť vytvořená rezerva by nebyla schopná pokrýt prvotní finanční náklady na odstranění následků krizových situací.

6 Závěr

Předkládaná diplomová práce „Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení“ pojednává o ověření, že každá obec by měla ve svém schváleném ročním rozpočtu, výdajové části, alokovat finanční prostředky, dle ustanovení § 25 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), k zajištění přípravy na krizové situace a účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Většina obcí však tyto finanční prostředky nevyčleňuje, popřípadě vyčleňuje, avšak v nezbytně nutné míře. Tento stav byl zjištěn studií a následně potvrzen Auditem národní bezpečnosti, který byl schválen Vládou České republiky v roce 2016.

Cílem diplomové práce bylo zanalyzovat, jak vybrané obce Jihočeského kraje na území ORP České Budějovice plánují finanční prostředky na přípravu řešení krizových situací dle § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Cílem bylo provedení analýzy současného stavu v návaznosti na nově platnou legislativu České republiky, porovnání výdajů schváleného rozpočtu jednotlivých obcí v návaznosti na tvorbu povinné finanční rezervy pro krizové situace. Dále bylo posouzeno, zda je tato finanční rezerva dostatečná v porovnání s výší škod na majetku obcí.

Ustanovení § 25 zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, ukládá alokovat finanční prostředky k zajištění přípravy na krizové situace a účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Nově, od 1. 1. 2019, ukládá vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, povinnost rozpočtovat v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření, finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací dle platné legislativy. Bohužel již ale zákon, ani vyhláška neukládá povinnost obcím, v jaké % výši tuto rezervu alokovat. Pokud by bylo ustanoveno zákonem, vyčleňovat jednotně povinnou účelovou rezervu pro všechny typy obcí, a to především konkrétní výši v % alokaci finančních prostředků, na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků, výrazně by se tak předešlo stavům, že obce v rámci svých rozpočtů nemají dostatečně alokovány finanční prostředky, které nutně potřebují v době krizové situace.

7 Seznam literatury

BŘEŇ, J., 2012. Zvláštní orgány obce 1/. In: *Moderní obec* [online]. [cit. 2019-02-15].

Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-1/>

BŘEŇ, J. 2017. Obce a obchodní společnosti. In: *Deník veřejné správy* [online]. [cit.

2019-02-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6740293>

BÝMA, M., 2008. Postup při zřizování příspěvkové organizace. In: *Moderní obec*

[online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/postup-pri-zrizovani-prispevkove-organizace/>

Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy, 2017. [online]. [cit. 2019-02-20]. In:

Portál územního plánování. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Dotační programy pro činnost JSDHO, 2017. In: Jihočeský kraj [online]. [cit. 2019-02-

15]. Dostupné z: [https://www.kraj-](https://www.kraj-jihocesky.cz/2144/prehled_dotacnich_programu_pro_cinnost_jsdho_v_jck_pro_rok_2019_a_2018.htm)

[jihocesky.cz/2144/prehled_dotacnich_programu_pro_cinnost_jsdho_v_jck_pro_rok_2019_a_2018.htm](https://www.kraj-jihocesky.cz/2144/prehled_dotacnich_programu_pro_cinnost_jsdho_v_jck_pro_rok_2019_a_2018.htm)

Hlavní orgány obce a jejich povinnosti, 2015. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: SMSČR.

Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/35-hlavni-organy-obce-a-jejich-po/>

HORÁK, R., DANIELOVÁ, L., KYSELÁK, J., NOVÁK, L., 2011. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu*. Praha: Linde. 456 s. ISBN 978-80-7201-827-7.

HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R., DANIELOVÁ, L., 2004. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.

JANOŠKOVÁ, J., SOBOTOVIČOVÁ, Š., 2019. Fiscal autonomy of municipalities in the context of land taxation in the Czech Republic. *Land Use Policy* [online]. 82, 30–36 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2018.11.048>

KÁŇA, P., 2007. *Základy veřejné správy*. 2. přepr. vydání. Ostrava: Montanex. 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2.

KOPECKÝ, M., PRŮCHA, P., HAVLAN, P., JANEČEK, J., 2015. *Zákon o obcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. 344 s. ISBN 978-80-7478-758-4.

KUDLÁK, A., 2015. *Ekonomika a logistika obce v oblasti ochrany obyvatelstva*. Brno. Disertační práce. Univerzita obrany, Fakulta vojenského leadershipu. Dostupné také z: <https://apl.unob.cz/Guarantee/Pages/PDF/ShowThesis.aspx?ID=6173be3b-e269-4efe-9d74-79022c7d80c2>

KUDLÁK, A., 2016. Logistika ochrany obyvatelstva obce se zaměřením na příspěvkovou organizaci obce, která poskytuje pečovatelské služby. In: KAVAN, Š. *Sborník příspěvků IV. mezinárodní kolokvium Bezpečná společnost 2016*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, s. 82-90. ISBN 978-80-7556-012-4.

KUDLÁK, A., 2017. *Logistika ochrany obyvatelstva obce se zaměřením na komunální služby obce*. In: KONEČNÝ, J., ADAMEC, V. *Sborník z mezinárodní konference Krizové řízení a řešení krizových situací*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. s. 170-180. ISBN 978-80-7454-717-1.

LORENC, J., 2018. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2018 pro územní samosprávné celky*. Polešovice: M LORDY. 696 s. ISBN 978-80-270-3798-8.

MALACHOVÁ, H., URBAN, R., KUDLÁK, A., 2017. *Ekonomika zabezpečení krizových situací*. Brno: Univerzita obrany. 146 s. ISBN 978-80-7231-409-6.

Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, 2014. [online]. HZSCR. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/metodika-zrizovani-jsdho.aspx>

Metodika ke zpracování typových plánů, 2017. In: *HZSCR, Časopis 112* [online]. XVI (2) [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xvi-cislo-2-2017.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

Pomůcka pro starosty obcí Jihočeského kraje - Finanční zabezpečení krizových situací na úrovni obce pro kalendářní rok 2014. [online]. MĚSTO PÍSEK. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: http://www.mesto-pisek.cz/assets/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=8225

PRŮCHA, P., 2004. *Veřejná správa a samospráva*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva. 241 s. ISBN 800-86775-03-8.

REKTOŘÍK, J. et al., 2004. *Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe*. Praha: Ekopress. 249 s. ISBN 80-86119-83-1.

REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J., 2004. Finanční nástroje využitelné při krizových situacích a možnosti jejich kontroly. In: HORÁK, R., SCHWARZ, R. *Sborník 2. Mezinárodní konference Krizový management*. Brno: RVO VA Brno, s. 110-116. ISBN 80-85960-71-0.

Rozdělení jednotek požární ochrany, 2019. [online]. Sbor dobrovolných hasičů Křižanov. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <http://www.sdh-krizanov.cz/clanky/zasahova-jednotka/hasebni-obvod--poplachove-plany--rozdeleni-jednotek/rozdeleni-jednotek-pozarni-ochrany.html>

Rozdíl mezi SDH a JSDHO, 2019. *Hasiči Velké Březno* [online]. © [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <http://www.hasici-vbrezno.cz/zajimavosti-rozdil-mezi-sdh-jsdho>

Terminologický slovník, 2016. [online]. MVCR. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

TOKAKIS, V., POLYCHRONIOU, P., BOUSTRAS, G., 2019. Crisis management in public administration: The three phases model for safety incidents. *Safety Science* [online]. 113, 37–43 36 [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2018.11.013>

URBAN, R., BAKOŠ, E., 2009. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Brno: Univerzita obrany Fakulta ekonomiky a managementu. 110 s. ISBN 978-80-7231-592-5.

URBAN, R., BAKOŠ, E., KUDLÁK, A., 2012. *Ekonomika a logistika krizových situací v ochraně obyvatelstva II*. Brno: Univerzita obrany Brno, Fakulta ekonomiky a managementu. 109 s. ISBN 978-80-7231-912-1.

URBAN, R., KUDLÁK, A., 2017. Alokace zdrojů jako manažersko-bezpečnostní riziko na úrovni municipalit. *KRÍZOVÝ MANAŽMENT*. 16 (1), 24-30. ISSN 1336-0019. Dostupné také na: <http://fbi.uniza.sk/kkm/files/admincasopis/KM%201%202017/06O1%20Urban.pdf>

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, 1998. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 39, s. 5368-5387. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, 2001. [online]. [cit. 2019-03-06]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 95, s. 5490-5506. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, 2002. [online]. [cit. 2019-03-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 118, s. 6909-6910. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, 2002. [online]. [cit. 2019-03-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 133, s. 7730-7737. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, 1969. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 1, s. 16. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), 2012. [online]. [cit. 2019-03-12]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 34, s. 1370-1482. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=90/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), 2001. [online]. [cit. 2019-03-12]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 47, s. 3014-3021. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 128/2000 Sb., o bocích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, 2000. [online]. [cit. 2019-03-04]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 38, s. 1738-1764. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, 1985. [online]. [cit. 2019-02-10]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 34, s. 674-690. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. [online]. [cit. 2019-02-15]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3461-3474. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, 2000. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3475-3487. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, 2000. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3488-3498. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000. [online]. [cit. 2019-02-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 73, s. 3557-3567. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), 2001. [online]. [cit. 2019-03-12]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 98, s. 5617-5664. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), 2001. [online]. [cit. 2019-02-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 122, s. 7264-7275. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, 1991. [online]. [cit. 2019-02-19]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 104, s. 2736-2741. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, 1991. [online]. [cit. 2019-02-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 107, s. 2802-2809. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx>

Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů, 2017.

[online]. MFCR. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z:

<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2017/zpravy-mf-cislo-2-2017-27681>

8 Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma veřejné správy.....	Chyba! Záložka není definována.
Obrázek 2 Typ obce dle rozsahu výkonu přenesené působnosti.	47
Obrázek 3 Velikost obce dle počtu obyvatel.	47
Obrázek 4 Druh schváleného rozpočtu.	48
Obrázek 5 Krytí schváleného schodkového rozpočtu v obci.....	49
Obrázek 6 Výše výdajové části schváleného rozpočtu v Kč pro rok 2019.....	50
Obrázek 7 Výše dluhu v % obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. ...	50
Obrázek 8 Zřízení jednotky požární ochrany v obci (JSDHO).	51
Obrázek 9 Zařazení jednotky požární ochrany obce do kategorie.....	52
Obrázek 10 Prioritní využití JPO (JSDHO) obce v době krizového situace.	53
Obrázek 11 Zřízení obecní policie v obci.	53
Obrázek 12 Využití obecní policie v obci v době krizové situace.....	54
Obrázek 13 Zřízení komunální služby (technické služby, městské služby, apod.) v obci.....	55
Obrázek 14 Zabezpečení činností komunální služby obce v době krizové situace.	55
Obrázek 15 Zřízení příspěvkové organizace obce nebo zařízení, které poskytuje pečovatelské služby.	56
Obrázek 16 Zabezpečení činností příspěvkové organizace nebo zařízení provozované obcí v době krizové situace.....	57
Obrázek 17 Funkce osoby nebo pracoviště krizového řízení na městském úřadě.....	57
Obrázek 18 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření.....	58
Obrázek 19 Výše finančních prostředků (v Kč) k zabezpečení řešení krizových situací v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření.	59
Obrázek 20 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení.....	59
Obrázek 21 Výše finančních prostředků (v Kč) v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení.....	60

Obrázek 22 Plánování finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukrývání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.).....	61
Obrázek 23 Výše (v Kč) finančních prostředků v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva.	62
Obrázek 24 Zřízení jednotného systém varování a vyrozumění obyvatelstva (JSVV) v obci.....	62
Obrázek 25 Pokrytí prvotních nákladů v rámci schváleného rozpočtu obce na pokrytí prvotních nákladů a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace.	63
Obrázek 26 Výskyt potencionálních rizik a hrozeb v obci dle nových typových plánů.	64
Obrázek 27 Škody na obecním majetku obci v horizontu 10 let.....	66
Obrázek 28 Výše škod na obecním majetku v Kč?	66
Obrázek 29 Hodnota nemovitého majetku obce (inventární i účetní stav k 31. 12. 2018) v Kč.....	67

9 Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled typových krizových situací.....	16
Tabulka 2 Přehled vyčlenění finanční rezervy	687
Tabulka 3 Porovnání výdajů rozpočtu na výši tvorby rezervy	687
Tabulka 4 Porovnání tvorby finanční rezervy proti výši škod na obecním majetku ...	698

10 Seznam příloh

Příloha A: Dotazník

Dotazníkové šetření

Vážená kolegyně, vážený kolego,

jmenuji se Jana Stasková, jsem studentkou 2. ročníku magisterského programu Civilní nouzová připravenost, obor Ochrana obyvatelstva, na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Obracím se na Vás s prosbou o spolupráci při vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro diplomovou práci: „Ekonomika vybraných obcí v oblasti krizového řízení.“ Dotazník je zaměřen na územní oblast okresu České Budějovice.

U každé otázky, prosím, označte pouze jednu odpověď (podtržením, ztučněním, označením křížkem, případně doplňte Váš komentář), pokud nebude uvedeno jinak.

Se všemi získanými informacemi bude naloženo dle platných etických norem. Výsledky výzkumného šetření budou zpracovány souhrnně.

Děkuji za Váš čas a spolupráci.

1. Jaký typ obce dle rozsahu výkonu přenesené působnosti jste?

- a) obec I. typu
- b) obec II. typu (obec s pověřeným obecním úřadem)
- c) obec III. typu (obec s rozšířenou působností)

2. Jaká je velikost vaší obce dle počtu obyvatel?

- a) do 999
- b) 1000 až 2999
- c) 3000 až 3999
- d) 4000 až 5999
- e) 6000 až 19999
- f) 20000 až 99999

3. Jaký druh rozpočtu ve své obci každoročně schvalujete?

- a) vyrovnaný
- b) přebytkový
- c) schodkový

Pokud jste označili „c,“ pokračuje otázkou č. 4

Pokud jste označili a) a b), pokračujte otázkou č. 5

4. Pokud máte schválen schodkový rozpočet ve své obci, která možnost krytí schodku vás vystihuje?

- a) schodek krytý přebytkem hospodaření z minulých let (položky 81x5)
- b) schodek krytý kontokorentním úvěrem (položka 8905)

- c) schodek krytý smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí (položky 81x3)
- d) schodek krytý prodejem finančních aktiv (např. dlužné nebo majetkové cenné papíry, položky 81x7)

5. Jakou výši z rozpočtu představuje výdajová část vašeho schváleného rozpočtu v Kč pro rok 2019?

.....Kč

6. Jaká výše v % představuje dluh vaší obce dle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, tj. konkrétně číselné fiskální pravidlo?

- a) 1-15 %
- b) 16-30 %
- c) 31-49 %
- d) 50-60 %
- e) 61-více %

7. Máte ve své obci zřízenou jednotku požární ochrany (JSDHO)?

- a) ano
- b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 8

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 10

8. Do jaké kategorie máte vaši jednotku požární ochrany (dále JPO) zařazenou? (Vychází se z umístění JPO na území kraje v závislosti na stupni nebezpečí správního území obce a požadavku na dobu dojezdu JPO k místu zásahu s potřebným množstvím sil a prostředků)

- a) JPO II
- b) JPO III
- c) JPO V

9. K jakým činnostem prioritně JPO (JSDHO) vaší obce v době krizového situace využíváte?

.....

10. Máte ve své obci zřízenou obecní policii?

- a) ano
- b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 11

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 12

11. K jakým činnostem obecní policii vaší obce v době krizového situace využíváte?

.....

12. Máte ve své obci zřízenou komunální službu (technické služby, městské služby, apod.)?

a) ano

b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 13

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 14

13. Jaké činnosti (úkoly) komunální služba vaší obce v době krizové situace zabezpečuje?

.....

14. Máte ve své obci zřízenou příspěvkovou organizaci obce nebo zařízení, které je provozováno samotnou obcí, které poskytuje pečovatelské služby (např. dům s pečovatelskou službou, pečovatelské služby pro staré a nemocné občany, stravovací a společenské centrum apod.)?

a) ano

b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 15

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 16

15. Jaké činnosti (úkoly) příspěvková organizace nebo zařízení provozované obcí ve vaší obci v době krizové situace zabezpečuje?

.....

16. Máte na svém městském úřadě zřízenou funkci osoby nebo pracoviště krizového řízení?

a) ano

b) ne

17. Plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření, výdajová položka 5903 - rezerva na krizová opatření, finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací dle platné legislativy (novela vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, od 1. 1. 2019)?

a) ano

b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 18

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 19

18. Pokud plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5213 - Krizová opatření finanční prostředky k zabezpečení řešení krizových situací, v jaké výši (v Kč)?

.....Kč

19. Plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení (např. zpracování studií, analýz, zpracování povodňového plánu apod.)?

a) ano

b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 20

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 21

20. Pokud plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5272 - Činnost orgánů krizového řízení na územní úrovni a dalších územních správních úřadů v oblasti krizového řízení finanční prostředky, v jaké výši (v Kč)?

.....Kč

21. Plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva (např. budování, údržba a provoz krytů a skladů civilní ochrany, zabezpečení vybavení a materiálu pro potřeby civilní ochrany, pořízení a provoz systému varování a vyrozumění obyvatelstva, ukrývání obyvatelstva, nouzové přežití obyvatelstva apod.)?

a) ano

b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 22

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 23

22. Pokud plánujete v rámci výdajové části schváleného rozpočtu obce pro rok 2019 na § 5212 - Ochrana obyvatelstva finanční prostředky, v jaké výši (v Kč)?

.....Kč

23. Máte ve své obci zřízen jednotný systém varování a vyrozumění obyvatelstva (JSVV)?

a) ano

b) ne

24. Myslíte si, že schválený rozpočet vaší obce ve své výdajové části dokáže zcela pokrýt prvotní náklady a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) nevím

25. Jaká potencionální rizika a hrozby dle nových typových plánů se vyskytují ve vaší obci (možno vybrat více odpovědí)?

- a) dlouhodobé sucho
- b) extrémně vysoké teploty
- c) přívalová povodeň
- d) vydatné srážky
- e) extrémní vítr
- f) povodeň
- g) epidemie - hromadné nákazy osob
- h) epifytie - hromadné nákazy polních kultur
- ch) epizootie - hromadné nákazy zvířat
- i) narušení dodávek potravin velkého rozsahu
- j) narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací
- k) narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury
- l) zvláštní povodeň
- m) únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení
- n) narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
- o) narušení dodávek plynu velkého rozsahu
- p) narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu
- q) radiační havárie
- r) narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu
- s) migrační vlny velkého rozsahu

26. Došlo ve vaší obci v horizontu 10 let ke škodám na obecním majetku?

- a) ano
- b) ne

Pokud jste označili „ano,“ pokračuje otázkou č. 27

Pokud jste označili „ne,“ pokračuje otázkou č. 28

27. Jaká byla výše škod na majetku vaší obce v Kč?

.....Kč

28. Jaká je hodnota nemovitého majetku vaší obce (inventární i účetní stav k 31. 12. 2018) v Kč?

.....Kč

Příloha B: Přehled obcí ORP České Budějovice, kterým byl zaslán dotazník

Poř.č.	Název obce	Typ obce	Poř. č.	Název obce	Typ obce
1.	Adamov	I.	56.	Lipí	I.
2.	Bečice	I.	57.	Lišov	II.
3.	Borek	I.	58.	Litvínovice	I.
4.	Borovany	I.	59.	Ločenice	I.
5.	Borovnice	I.	60.	Mazelov	I.
6.	Boršov nad Vltavou	I.	61.	Mladošovice	I.
7.	Bošilec	I.	62.	Modrá Hůrka	I.
8.	Branišov	I.	63.	Mokrý Lom	I.
9.	Břehov	I.	64.	Mydlovary	I.
10.	Čakov	I.	65.	Nákří	I.
11.	Čejkovice	I.	66.	Nedabyle	I.
12.	Čenkov u Bechyně	I.	67.	Neplachov	I.
13.	České Budějovice	III.	68.	Nová Ves	I.
14.	Čížkrajice	I.	69.	Nové Hrady	I.
15.	Dasný	I.	70.	Olešnice	I.
16.	Dívčice	I.	71.	Olešník	I.
17.	Dobrá Voda u Č. Budějovic	I.	72.	Ostrolovský Újezd	I.
18.	Dobšice	I.	73.	Petříkov	I.
19.	Dolní Bukovsko	I.	74.	Pištín	I.
20.	Doubravice	I.	75.	Planá	I.
21.	Doudleby	I.	76.	Plav	I.
22.	Drahotěšice	I.	77.	Radošovice	I.
23.	Dražič	I.	78.	Roudné	I.
24.	Dříteň	I.	79.	Rudolfov	I.
25.	Dubičné	I.	80.	Římov	I.
26.	Dubné	I.	81.	Sedlec	I.
27.	Dynín	I.	82.	Slavče	I.
28.	Habří	I.	83.	Srubec	I.
29.	Hartmanice	I.	84.	Staré Hodějovice	I.
30.	Heřmaň	I.	85.	Strážkovice	I.
31.	Hlavatce	I.	86.	Strýčice	I.
32.	Hlincová Hora	I.	87.	Střížov	I.
33.	Hluboká nad Vltavou	II.	88.	Svatý Jan nad Malší	I.
34.	Homole	I.	89.	Ševětín	I.
35.	Horní Kněžeklady	I.	90.	Štěpánovice	I.
36.	Horní Stropnice	I.	91.	Temelín	I.
37.	Hosín	I.	92.	Trhové Sviny	III.
38.	Hosty	I.	93.	Týn nad Vltavou	III.

Poř.č.	Název obce	Typ obce	Poř. č.	Název obce	Typ obce
39.	Hradce	I.	94.	Úsilné	I.
40.	Hranice	I.	95.	Včelná	I.
41.	Hrdějovice	I.	96.	Vidov	I.
42.	Hůry	I.	97.	Vitín	I.
43.	Hvozdec	I.	98.	Vlkov	I.
44.	Chotýčany	I.	99.	Vrábče	I.
45.	Chrást'any	I.	100.	Vráto	I.
46.	Jankov	I.	101.	Všemslyce	I.
47.	Jílovice	I.	102.	Záboří	I.
48.	Jivno	I.	103.	Zahájí	I.
49.	Kamenná	I.	104.	Závraty	I.
50.	Kamenný Újezd	I.	105.	Zliv	II.
51.	Komařice	I.	106.	Zvíkov	I.
52.	Kvítkovice	I.	107.	Žabovřesky	I.
53.	Ledenice	I.	108.	Žár	I.
54.	Libín	I.	109.	Žimutice	I.
55.	Libníč	I.			